

ÇOK ETNİLİ TOPLUMLARDA POLİSLİĞE İLİŞKİN TAVSİYELER

Şubat 2006

ÇOK ETNİLİ TOPLUMLARDA POLİSLİĞE İLİŞKİN TAVSİYELER

Şubat 2006

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği

AGİT Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği tarafından basılıp dağıtılmıştır (UAYK)

Kaynağı belirtilmek suretiyle bu kitapçıktan alıntı yapılabilir.

ISBN-10: 90-7598909-1

ISBN-13: 978-90-75989-09-0

© AGİT Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği 2006

2007 yılında Hollanda'da basılmıştır

Diğer dillerdeki elektronik ve basılı kopyaları (<http://www.osce.org/hcnm/>):
İngilizce, Rusça, Arnavutça, Gürcüce, Makedonca, Sırpça, Türkçe, Ukraynaca ve Özbekçe

Daha fazla bilgi için aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bağlantı kurabilirsiniz:

Office of the High Commissioner on National Minorities

Prinsessegracht 22

2514 AP Lahey

Tel: +31 (0)70 312 5500

Fax: +31 (0)70 636 5910

E-mail: hcnm@hcnm.org

www.osce.org/hcnm/

GİRİŞ

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Temmuz 1992’de aldığı Helsinki Kararları ile, “mümkün olan en erken aşamada çatışmaları önlemenin bir aracı” olarak, Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği (UAYK) makamını kurdu. Bu yetki ve sorumluluk, büyük ölçüde eski Yugoslavya’daki duruma tepki olarak ve buna benzer olayların Avrupa’nın başka yerlerinde, özellikle de demokrasiye geçmekte olan ülkelerde tekrarlanacağı ve 1990 yılı Kasım ayında Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından kabul edilen Yeni bir Avrupa için Paris Şartı’nda öngörülen barış ve refaha ilişkin taahhütleri zedeleyebileceği korkusuyla oluşturuldu.

UAYK, on yılı aşkın yoğun bir faaliyet süreci sayesinde, ilgilendiği birçok Devlette dikkatini çeken, azınlıkları ilgilendiren ve tekrarlanmakta olan bazı sorunları ve konuları tespit etmiştir. Ulusal azınlıklara mensup kişilerin kimliklerinin korunması ve geliştirilmesi açısından büyük bir önemi olan azınlık eğitimi ve azınlık dillerinin kullanımı sorunları, bunlar arasındadır. Diğer önemli sorunlar, azınlıkların Devletlerin yönetimine etkin katılımı ve azınlık dillerinin radyo ve televizyon yayınlarında bir iletişim aracı olarak kullanımınıdır. UAYK, sözkonusu azınlık haklarının AGİT bölgesinde uygun ve tutarlı bir şekilde uygulanmasını başarmak amacıyla, uluslararası düzeyde tanınmış dört bağımsız uzman grubundan, tekrarlanan bu sorunlara ilişkin dört tavsiye dizisi geliştirmesini istedi: **Ulusal Azınlıkların Eğitim Haklarına ilişkin Lahey Tavsiyeleri** (1996); **Ulusal Azınlıkların Dil Haklarına ilişkin Oslo Tavsiyeleri** (1998); **Ulusal Azınlıkların Kamusal Hayata Etkin Katılımına ilişkin Lund Tavsiyeleri** (1999); **Azınlık Dillerinin Radyo ve Televizyon Yayınlarında Kullanılmasına ilişkin Rehber** (2003). Be belgeler, daha sonra birçok ülkede yasa koyucular ve politika oluşturucular için referans işlevi görmüştür. Tavsiyeler (birkaç dilde), UAYK Dairesi’nden ücretsiz olarak edinilebilir ve internetten erişilebilir (www.osce.org/hcnm).

UAYK’nin ilgilendiği pek çok durumda ortaya çıkan bir diğer sorun da çok etnili toplumlarda polisliktir. UAYK, birçok devlette polis ve ulusal azınlıklara mensup kişiler arasında karşılıklı etkileşimi ve işbirliğini destekleyecek kurumsal mekanizmaların bulunmadığı gerçeği ile karşılaşmıştır. Polis hizmetlerinin genellikle tek etnili yapısı ve ayrımcı uygulamalar çok etnili toplumlarda faaliyet için gerekli eğitimlerin eksikliği ile birleştiğinde, polis bazı durumlarda ulusal azınlık toplulukları arasında olumsuz tepkilere neden olmuş ve hatta çatışmaları körükler bir duruma gelmiştir. Buna karşılık, UAYK, diğer devletlerde polis hizmetlerinin, hizmet ettiği topluluğu daha temsil eder olması ve polis ile ulusal azınlık toplulukları ile iletişimin artırılması için sarf edilen çabaların sadece

etnik topluluklar arası ilişkileri güçlendirmekle kalmadığını, aynı zamanda polisin operasyonel etkinliğini arttırdığını görmüştür.

UAYK, polisin bu önemli rolünü göz önünde bulundurarak, polislik alanında uluslararası standartları ve uygulamaları inceleme sürecine girmiştir. Bu amaçla, UAYK, AGİT Sekretaryasındaki Stratejik Polis Meseleleri Birimine danışarak, kendisine tavsiyelerde bulunacak bir danışman (Dr. Robin Oakley, Bağımsız Danışman ve Londra Üniversitesi - Royal Holloway- Etnik Azınlık Çalışmaları Merkezinde Onursal Araştırmacı) atamış ve ilgili uluslararası örgütlerin temsilcileri, yüksek rütbeli polis memurları, bağımsız uzmanlar ve bu alanda uzmanlaşmış sivil toplum aktörlerinden oluşan oldukça tecrübeli bir grup uzmanı bir araya getirmiştir. Haziran 2005'te UAYK tarafından düzenlenen ilk uzmanlar toplantısını, Ekim ayındaki toplantı ve Aralık ayındaki sonuç toplantısı izlemiştir. Bu sürecin bir sonucu olarak, aşağıdaki çok etnili toplumlarda polislik üzerine tavsiyeler geliştirilmiştir.

Bağımsız uzmanlar şunlardı:

Bay Steve Bennett, Müdür, Polis Eğitimi ve Gelişimi, AGİT Kosova Misyonu; Bayan Ilze Brands Kehris, Müdür, Letonya İnsan Hakları ve Etnik Çalışmalar Merkezi; Dr. Anastasia Crickley, Başkan, Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi; Bay Francesc Guillen, Kabine Başkanı, İçişleri Bakan Yardımcısı, Katalonya Hükümeti, İspanya; Prof. Kristin Henrard, Uluslararası Hukuk ve Anayasa Hukuku Bölümü, Groningen Üniversitesi; Dr. Gordan Kalajdziev, Yönetim Kurulu Üyesi, Makedonya Helsinki İnsan Hakları Komitesi; Dr. Jenő Kaltenbach, Macaristan Ulusal ve Etnik Azınlık Hakları Parlamenter Komiseri; Bay Michael Kellett, Avrupa Konseyi Polis ve İnsan Hakları Koordinatörleri Ağı Temsilcisi, Kuzey Batı Bölgesel Mal Tazmin Ekibi Başkanı, Birleşik Krallık; Dr. Robin Oakley, Bağımsız Danışman; Bay Stig Odorf, Polis Birimi, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Avrupa Birliği Konseyi; Bay Timothy Parsons, Irkçılık Suçları Uzmanı, AGİT DKİHD (Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Dairesi), Ayrımcılığın Önlenmesi ve Hoşgörü Programı; Bay Karl Pettersson, Polis İşleri Sorumlusu, Stratejik Polis Sorunları Birimi, AGİT Sekreteryası; Bay Ivan Shushkevich, Emekli Albay Polis, Genel Müdür Yardımcısı, Rusya Federasyonu Askeri Şefler Klübü; Bay Chris Taylor, Bağımsız Danışman; Bay Rinus Visser, Hollanda Polis Akademisi.

Ekli Lahey, Oslo ve Lund Tavsiyeleri ile bunlardan önceki Medya Rehberinin amacı, Devletlerin ulusal azınlıklarla ilgili gerilimleri azaltmak için özel tedbirler almasını teşvik etmek ve kolaylaştırmak, ve böylece UAYK'nin çatışmaları önlemek olan nihayi hedefine

hizmet etmektedir. Bu Tavsiyeler, "çok etnili toplumlar"da "ulusal azınlıkların" polisliği bakımından düzenlenmiştir. Uzmanların görüşüne göre, "ulusal azınlıklar" terimi, dini, dilsel, kültürel ve etnik azınlıklar da dahil, çok çeşitli azınlık gruplarını içermektedir. Bu Tavsiyeler, ilkesel olarak bu grupların tümünü ilgilendirmektedir. Benzer bir şekilde, "azınlıklar" kelimesinin, Tavsiyelerdeki bazı yerlerde, "ulusal azınlıklara mensup kişiler" ibaresinin kısaltması olarak kullanıldığı not edilmelidir.

Tavsiyeler, uluslararası kural ve standartlara göre ve ulusal azınlıklar dahil nüfusun tüm kesimlerinin ihtiyaç ve çıkarlarını dengeleyip karşılayabilen uluslararası deneyim ve en iyi uygulamalara dayalı olarak politikaların ve yasaların geliştirilmesinde, Devletlere bazı pratik yol gösterici bilgiler vermeyi amaçlamaktadır. Tavsiyelerin her bir Devletteki özel durumu -devam etmekte olan polis reform süreci ve ülke içindeki fiili durum gibi etkenler de dahil- göz önünde bulunduracak bir şekilde uygulanması gerektiği açıktır.

Tavsiyeler, yirmi üç ayrı tavsiyeyi genel ilkeler, işe alım ve temsil, eğitim ve mesleki destek, etnik topluluklarla ilişki içinde olmak, operasyonel uygulamalar ile çatışmanın önlenmesi ve yönetimi olmak üzere altı alt başlık altında gruplandırmıştır. Tüm yol gösterici bilgiler, Devletlerin bu alanda politika ve yasaları geliştirmesi gerektiğini de tespit eden ve bu bakımdan yol gösteren Bölüm I'deki Genel İlkelere göre yorumlanacaktır. Bölüm II'den Bölüm VI'ya kadar olan kısımda, hükümetlere, polis hizmetlerine ve ulusal azınlık topluluklarına bazı özel faaliyet hususları önerilmiştir. Her bir tavsiyenin ya da yol gösterici bilginin daha detaylı açıklaması, içinde ilgili uluslararası standartlara açık göndermelerin bulunduğu ve iyi uygulama örneklerinin itinayla hazırlandığı Açıklayıcı Not'ta verilmiştir.

Tavsiyelerin ana mesajı, çok etnili toplumlarda iyi polisliğin, polis ve azınlıklar arasında düzenli iletişim ve uygulamaya yönelik işbirliğine dayalı bir güven ve itimat ilişkisinin kurulmasına bağlı olduğudur. Böyle bir ilişki tüm tarafların çıkarıdır. Azınlıkların kaygılarına daha duyarlı olup, kişisel güvenlik ve adalete erişim taleplerine daha fazla yanıt veren bir polislik, azınlıkların yararına. Bu, polisin de daha etkin olmasına yarayacaktır çünkü iyi iletişim ve işbirliği, herhangi bir topluluk içinde etkin polislik için anahtardır. Devlet de hem azınlıkların entegrasyonundan hem de daha etkin polislikten yararlanacaktır. Azınlıkları entegre etmeye ve aynı zamanda profesyonel hizmet odaklı toplum polisliğini geliştirmeye çalışan Devletler için bu Tavsiyeler, ileriye dönük pratik bir yol göstermektedir.

Bu tavsiyelerin genişçe dağıtılacağı ve yaygın bir şekilde kullanılacağı ümit edilmektedir.

ÇOK ETNİLİ TOPLUMLARDA POLİSLİĞE İLİŞKİN TAVSİYELER

I. GENEL İLKELER

1. Devletler, etnik gruplar arası ilişkiler için polisliğin önemini açıkça kabul eden politikalar benimsemelidir. Bu politikalar, azınlıkların ulusal ve yerel düzeyde entegrasyonunu teşvik eden daha genel politika ve programların bir parçasını oluşturmalıdır. Ayrıca, profesyonelleşmeyi ve polislikte hizmet odaklılığı teşvik edecek ve tüm polisliğin, azınlıklara mensup kişilerin hakları dahil, uluslararası insan hakları standartlarına uygun bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak daha geniş faaliyetlerle eşgüdümlü hale getirilmelidir.
2. Devletlerin, polis ve azınlıklar da dahil halkın, etnik gruplar arası iyi ilişkilerin geliştirilmesinde polisin rolünü anlamasını sağlaması gerekecektir. Polisin bu rolün gereklerini yerine getirecek şekilde görevlendirilmesini ve donatılmasını da sağlamaları da gerekecektir. Siyasi liderler ve polis liderleri, polisin bu rolünü desteklediklerini alenen açıklamalı ve bu rolün genel olarak halk tarafından anlaşılmasını ve destek görmesini teşvik etmelidir.
3. Devlet yetkilileri ve polis, azınlık temsilcileriyle yakın işbirliği içerisinde, bu politikaları uygulamak ve aynı zamanda bunların uygulanışını düzenli bir şekilde izlemek için eylem planları geliştirmelidir.

II. İŞE ALIM VE TEMSİL

4. Polisin kompozisyonu - yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde ve ayrıca üst ve ast rütbeliler ile sivil personel de dahil- nüfus yapısının çeşitliliğini yansıtmalıdır. Polisin toplum nazarındaki etnik bakımdan temsiliyeti olan bir kurum olma imajı, etkin bir şekilde geliştirilmelidir.
5. Polisin temsil edebilirliğini arttırmak için istatistikî hedefler konulmalı ve bu konuda ilerlemeyi ölçebilmek amacıyla polisin etnik kompozisyonunun izlenmesine başlanmalıdır.

6. Yeterli düzeyde temsil edilmeyen azınlıkların işe alınmasını arttıran girişimlere başlanması gerekecektir. Bunlar, herhangi bir, doğrudan veya dolaylı ayrımcı engelleri ortadan kaldıracak faaliyetlerle birlikte, işe başvuruları teşvik eden ve onlara gerekli standartlara ulaşmalarında yardımcı olan özel tedbirleri içermelidir.
7. Azınlık kökenli polis memurlarının, tarafsız bir çalışma ortamı ve kariyerlerinin gelişiminde eşit fırsatlar sağlamakla yükümlü olan polis teşkilatı içerisinde eşit biçimde kabul edilmeleri ve muamele görmelerini sağlayacak önlemlerin alınması gerekecektir.

III. EĞİTİM VE MESLEKİ GELİŞİM

8. Polisin, azınlıkların hassasiyetlerini anlaması ve bunlara uygun bir şekilde karşılık vermesi için gerekli eğitim ve mesleki desteği alması gerekmektedir. Böylece, uyumu artırıp gerginlikleri azaltacak şekilde polislik rolünü etkin bir şekilde yerine getirebilecektir.
9. Hem başlangıç hem de hizmet içi eğitimlerin, azınlık sorunlarını ve etnik gruplar arası ilişkilerle ilgili eğitimi kapsamaması ve üst seviye memurlarla birlikte alt seviyedekilere de sağlanması tavsiye edilmektedir. Azınlıkların temsilcileri, hem bu eğitimin planlamasında hem de sunulmasında yer almalıdır.
10. Polis davranış kuralları çok etnili toplumlarda polislik için gerekli mesleki standartları içermeli ve polis eğitim programları bu standartlara ulaşmak için özel olarak tasarlanmış unsurları içermelidir. Bu standartların çiğnenmesi tazmin işlemlerine tabi tutulmalı ve örnek teşkil eden iyi uygulamalar mesleki ve kamusal kabul görmelidir.
11. Polis yöneticilerinin ve amirlerinin, elemanlarının azınlıklarla ilgilenirken bu standartlara uyduklarını sağlamakla açıkça sorumlu tutulmaları ve kendi işlerinde önderlik edip iyi uygulama örnekleri ortaya koymaları tavsiye edilmektedir.

IV. ETNİK TOPLULUKLARLA İLİŞKİ İÇİNDE OLMAK

12. Polis, azınlıklarla iletişim kurup işbirliği yapmak ve yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde birlikte güven inşa etmek amacıyla yöntem ve uygulamalar geliştirmekle görevlendirilmelidir.
13. Polisin, mümkün olduğu ölçüde, gerek çok dilli elemanların işe alınması veya eğitimi, gerekse de nitelikli tercümanların kullanılması suretiyle azınlıklarla kendi dillerinde iletişim kuracak kapasiteye sahip olmayı sağlaması gerekecektir.
14. Polis, azınlıklara polisle iletişim kurmalarında ve işbirliği yapmalarında yardımcı olacak teşvik ve desteğin sağlanmasında, örneğin işe alımları geliştirecek girişimlerde ortak olarak hareket etmek ve azınlık sorunları konusunda eğitim sağlamak suretiyle, inisiyatifi ele alan bir rol üstlenmelidir. Azınlıkların üzerine düşen, toplum güvenliğini ve adalet hizmetlerinden yararlanmayı artırmak amacıyla polisle iletişim ve işbirliği kurmaya hazır olmaktır.
15. Polisin, topluluğun tüm kesimlerinden insanlara karşı hareketlerinden demokratik bir şekilde sorumlu tutulmasını sağlayacak mekanizmaların kurulması tavsiye edilmektedir. Bunların, azınlıklara mensup kişilerin erişebileceği, şikayetlerin yapılıp takip edilebileceği etkin sistemleri içermesi gerekir. Topluluğun tüm kesimleri, polisle ilgili hak ve sorumluluklarından, polisin yetkilerinden ve yerine getirmekle yükümlü oldukları hizmetlerden haberdar olmalıdır.

V. OPERASYONEL UYGULAMALAR

16. Polisin, herhangi bir belli grubu ayırmadan (örneğin, "ırksal profil oluşturmak" suretiyle), yasaları tarafsız ve ayırım gözetmeksizin uygulamasını sağlayacak önlemler alınmalıdır. Bu tür önlemler, polisin kişileri sokakta veya diğer kamusal alanlarda durdurma ve arama yetkisini kullanması gibi operasyonel uygulamaların yürütülmesine ilişkin kuralları içermelidir.
17. Polis, toplum güvenliğini ve adalete erişimi arttırmak amacıyla, ulusal azınlıklara mensup kişilerin suçları ihbar etmesini teşvik edecek adımlar atmalıdır.
18. Polis, çok etnili bölgelerde devriye gezerken, kamu güvenini inşa etmek ve operasyonel etkinliğini arttırmak amacıyla, mümkün mertebe, etnik olarak karışık

ekipleri kullanmalıdır. Polis, aynı zamanda, taktiklerinin ve görünüşünün (örneğin, sayı, silahların görünürlüğü, üniformaların seçimi) görevleriyle uygun olmasını ve gereksiz yere korku ve gerilime yol açmamasını sağlamalıdır.

19. Polis, ayrımcılığı yasaklayan yasaların güçlü ve etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamalıdır. Polis, özellikle, etnik nefret saikiyle işlenen suçların ihbar edilmesini teşvik edecek adımlar atmalı ve bunların tamamen kayda geçirilmesini ve soruşturulmasını sağlamalıdır.
20. Devletler, mağdurlar için tavsiye ve destek sağlayan mekanizmaların ulusal azınlıklara mensup kişiler için eşitlik temelinde erişilebilir ve etkili olmalarını sağlamalıdır.

VI. ÇATIŞMANIN ÖNLENMESİ VE YÖNETİMİ

21. Polis, azınlıklarla, etnik gruplar arası çatışmalara yol açabilecek gerilimleri saptayacak ve eğer mümkünse azaltacak bir ilişkiyi geliştirmede inisiyatif ele alan bir rol oynayacak şekilde görevlendirilmeli ve eğitilmelidir.
22. Ayrıca, polisin, çatışmaların şiddetini azaltmak ve mümkünse arabuluculuk yoluyla ve en az güç kullanılmasıyla çözmek amacıyla, iç kargaşaları ve etnik gruplar arası çatışmaları partizanca davranmadan ve profesyonelce yönetecek şekilde eğitime ve donanıma ihtiyacı vardır.
23. Polis, özellikle yerel düzeyde, diğer kamu otoriteleriyle, etnik gruplar arası çatışmayı önleme ve yönetmeyi hedefleyen faaliyetlerinin, azınlıkların entegrasyonunu teşvik etmek ve başarılı bir çok etnik toplum kurmaya yönelik daha geniş faaliyetlerle eşgüdümlü hale getirilmesini sağlamak için yakın işbirliği yapmalıdır.

ÇOK ETNİLİ TOPLUMLARDA POLİSLİĞE İLİŞKİN TAVSİYELERE AÇIKLAYICI NOT

I. GENEL İLKELER

1. *Devletler, etnik gruplar arası ilişkiler için polisliğin önemini açıkça kabul eden politikalar benimsemelidir. Bu politikalar, azınlıkların ulusal ve yerel düzeyde entegrasyonunu teşvik eden daha genel politika ve programların bir parçasını oluşturmaktadır. Ayrıca, profesyonelleşmeyi ve polislikte hizmet odaklılığı teşvik edecek ve tüm polisliğin, azınlıklara mensup kişilerin hakları dahil, uluslararası insan hakları standartlarına uygun bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak daha geniş faaliyetlerle eşgüdümlü hale getirilmelidir.*

Çok etnili bir toplumda, etnik gruplar arası iyi ilişkiler ve ulusal azınlıklara mensup kişilerin entegrasyonu, tüm etnik grupların devletin faaliyetlerinin meşru ve etkin olduğunu görmesine bağlıdır.¹ Özellikle, “ön cephede” ve en görünür yasa uygulayıcı organı olarak polisin rolü çok önemlidir: polis, azınlıklar için adaletin kapı bekçisidir. Polisin hukuku tarafsız bir şekilde uyguladığını ve adalete erişim ile toplum güvenliğini sağladığını gören azınlıklar, muhtemelen Devlete saygı duyacaklardır. Polisin ve diğer sorumlu otoritelerin azınlıkların gözünde meşruiyetlerini kurmadaki başarısızlıkları, kızgınlığa ve korkuya ve içinde aşırılıkların gelişebileceği bir iklimin oluşmasına yol açabilir.

Polisin meşru ve etkin kabul edilmesi, ulusal, bölgesel veya yerel düzeylerde, polis ve azınlıklar arasında iyi iletişim ve uygulamaya dönük işbirliğine dayalı bir güven ilişkisinin kurulmasına bağlıdır. Böyle bir ilişkinin kurulması sadece etnik gruplar arası ilişkileri iyileştirmekle kalmayacak, aynı zamanda polisliğin etkinliğine de katkıda bulunacaktır. Aşağıdaki tavsiyeler, deneyimlere dayalı olarak, Devletlere bu şekilde ilişkileri sağlamaları için yardımda bulunmayı amaçlamaktadır.

Hükümetler, etkin ve demokratik bir çok etnili toplumun inşasında ve sürdürülmesinde polisin rolüne dair net bir “vizyonun” oluşturulmasında liderlik

¹ Tavsiyeler “çok etnili toplumlar”da “ulusal azınlıklar” ile ilgili polislik bakımından hazırlanmıştır. Uzmanların görüşlerine göre, “ulusal azınlıklar” terimi dini, dilsel, kültürel ve etnik azınlıkları da içeren çok çeşitli azınlık gruplarını içermektedir. Bu Tavsiyeler, ilkesel olarak, bu grupların tümünü ilgilendirmektedir. Benzer bir şekilde, “azınlıklar” kelimesinin Tavsiyelerdeki bazı yerlerde “ulusal azınlıklara mensup kişiler” ibaresinin kısaltması olarak kullanıldığı not edilmelidir.

etmelidirler. Hükümetlerin, polislik ve azınlıklar ile ilgili politikalarında çok partili ve çok etnili bir görüş birliğini sağlamak için geniş kesimlere danışmaları gerekmektedir. Aksi takdirde bu politikalar sosyal olarak bölücü olabilir veya siyasal rekabetlerin hedefi haline gelebilirler. Bu politikaların uygulanması için gerekli tedbir ve politikaların, siyasal liderlerin alenen destekleyecekleri, yasal ve diğer yollarla yürürlüğe koyacakları açık ve resmi "siyasi beyanlar" şeklinde açıklanmaları gerekir.

Polislik ile ilgili bir politika, entegrasyonu ve çok etnili bir toplum yaratmayı amaçlayan daha geniş bir ulusal stratejinin parçası olmalıdır. Bu, hem azınlıklara mensup kişilerin devletin siyasal ve ekonomik hayatına katılmasını teşvik eden tedbirleri, hem de eğitim, dil, siyasal temsil, yayım ile yoksullukla ve dışlanmayla mücadele gibi alanlardaki tedbirleri içermelidir. Entegrasyonun farklı cephelerinde gelişme gösterilmesi, çok etnili bir polislik için gerekli tedbirlerin alınmasını kolaylaştıracaktır.

Azınlıklarla ilgili polislik politikasının, polis gelişim programlarının tamamlayıcı -ama net bir şekilde hedefleri olan ve tanımlanabilir- bir parçası olması gerekmektedir. Güvene dayalı iyi iletişim ve işbirliği, hem çoğunlukla, hem de azınlıkla ilgili polisliğin etkinliği için anahtardır. İnsan haklarının ihmal edildiği veya çığnendiği baskıcı ya da "kontrol odaklı" bir yaklaşım, polis ve azınlıklar arasında iyi ilişkilerin gelişebileceği koşulları yaratamaz.

Dolayısıyla, polisin demokratikleştirilmesi ve profesyonelleştirilmesi, polisin başarılı ve çok etnili bir toplumun inşasında rolünü oynayabilmesi için temel ön koşullardır. Zira, yerel düzeyde "toplum polisliği", hizmet odaklı ve insan haklarına dayalı bir yaklaşımın polisliğin içine dahil edilmesine yardımcı olur.²

2. *Devletlerin, polis ve azınlıklar da dahil halkın, etnik gruplar arası iyi ilişkilerin geliştirilmesinde polisin rolünü anlamasını sağlaması gerekecektir. Polisin bu rolün gereklerini yerine getirecek şekilde görevlendirilmesini ve donatılmasını*

² Polislik ve insan hakları ile ilgili uluslararası standartların ayrıntıları için bkz. *Birleşmiş Milletler Yasa Uygulayıcıları için Davranış Kuralları* (1979), <http://www.uncjin.org/Standards/Conduct/conduct.html> ve *Avrupa Konseyi Avrupa Polis Etik Kuralları* (2001), http://www.coe.int/T/E/Legal_Affairs/Legal_cooperation/Police_and_internal_security/Documents/_Intro_Documents.asp#P234_5187. Bu belgeler uluslararası insan haklarına göre profesyonel polisliğin uluslararası standartlarını net bir şekilde ortaya koyar. Bu standartlar, azınlıklarla ve etnik gruplar arası ilişkilerle ilgili polislik politika ve uygulamaları için bir temel oluşturmalı ve polis liderleri bu standartlara her zaman uyulduğunu sağlamak konusunda ihtiyatlı olmalıdır. *Çok Etnili Toplum için Polislik Rotterdam Şartı* (1996) <http://www.rotterdamcharter.nl/>. Hukuki bağlayıcılığı olmayan ve tüm Avrupa'daki polis, belediye ve STÖ temsilcileri tarafından ortaklaşa hazırlanan bu belge aynı zamanda pratik tecrübeye dayalı olarak yol göstericidir. Azınlıklarla polisliğe ilişkin politikada *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*'ndeki ve 1994 tarihli Avrupa Konseyi'nin *Ulusal Azınlıkların Korunması için Çerçeve Sözleşmesi*'ndeki daha genel haklar da dikkate alınmalıdır. http://www.coe.int/T/E/human_rights/minorities/.

da sağlamaları da gerekecektir. Siyasi liderler ve polis liderleri, polisin bu rolünü desteklediklerini alenen açıklamalı ve bu rolün genel olarak halk tarafından anlaşılmasını ve destek görmesini teşvik etmelidir.

Polisin etnik gruplar arası iyi ilişkileri geliştirme kapasitesini güçlendirmek amacıyla tasarlanmış politikaların uygulanması, basitçe bir teknik alıştırmadan ibaret değildir, aynı zamanda polis kültüründe bir değişimi de kapsar. Siyaset yapıcılarının ve de teşkilatın her seviyesindeki polisin kavrayışı ve bağlılığını gerektirir. Polis teşkilatı içindeki yerleşik kültür bu konularla ilgilenilmesine sempatik bakmayabilir; hatta düşmanca bakabilir ve genel olarak değişime direniyor olabilir. Ayrıca, polis kendini (bilinçli veya bilinçsiz olarak) hakim etnik grubu temsil ediyor ve onun çıkarlarını koruyor olarak görebilir ve bu nedenle bu tür politikaları hoş karşılanmayacak bir tehdit olarak algılayabilir. Zayıf etnik gruplardan rüşvet istenmesi uygulamasında olduğu gibi, belirli etnik grupların istismarcı muamelelere tabi tutulmalarının, yolsuzluğun sadece uluslararası hukuka ve insan haklarına aykırı değil, ama aynı zamanda polisin etnik gruplar arası iyi ilişkileri artırma yeteneğini zayıflatan bir biçimi olarak da kabul edilmesi önemlidir.

Bu nedenle, siyasal liderlerin, üst seviye polis memurlarının etnik gruplar arası iyi ilişkileri artırmadaki rollerinin önemini anlamalarını ve bunları uygulamaya bütünüyle bağlı kalmalarını sağlamaları şarttır. Bu rolleri, etnik gruplar arası iyi ilişkileri sadece dışsal olarak geliştirmekle sınırlı değildir, aynı zamanda içsel olarak polis teşkilatında, etnik veya diğer ilgili temellerde ayrımcılığın gerçekleşmemesini (veya gerçekleştiği takdirde, etkili bir şekilde müdahale edilmesini) garanti altına almak da dahil, iyileştirmeyi de kapsamaktadır. Buna karşılık, polis liderleri tüm polis personelinin -tüm bölgelerdeki, tüm uzmanlık alanlarındaki ve hiyerarşinin tüm seviyelerindeki- bu rolü ve bunun hergünkü uygulama için anlamını kavramasını sağlamalıdır. Dolayısıyla, bu rolü destekleyen net açıklamaların tüm seviyelerdeki polis liderleri tarafından yapılması ve tüm eğitimlerde vurgulanması gerekmektedir. Bu rolü baltalayan, belli etnik grupları kayırcı, ya da istismar edici, ayrımcılığa tabi tutucu veya azınlıklara karşı düşmanlığı ifade eden hareketler hoşgörülmemelidir. Hem siyaset yapıcılar hem de polis liderleri, örgüt içinde ve dışında etnik çeşitliliği hoş karşılayan ve buna saygı duyup polisin kendini başarılı bir çok etnili toplumun yaratılmasında olumlu bir etmen ve rol model olarak gördüğü bir kültürü polis teşkilatında oluşturmak için çalışmalıdırlar (aynı zamanda Tavsiye 7'ye bakınız).

3. *Devlet yetkilileri ve polis, azınlık temsilcileriyle yakın işbirliği içerisinde, bu politikaları uygulamak ve aynı zamanda bunların uygulanışını düzenli bir şekilde izlemek için eylem planları geliştirmelidir.*

Politikaların ve tedbirlerin etkili olup olmadıklarını ve hedeflenen sonuçları elde edip etmediklerini bilmek önemlidir. Özellikle azınlıkların bir gelişme kaydedilip edilmediğini bilmek isteyecekleri muhtemeldir. Doğru bilginin toplanması ve ulaşılır olması önemlidir. Eylem planları ve uygulamayı izlemek bu sorunların üstesinden gelinmesinde yardımcı olabilir. Bu politikaları uygulayacak eylem planları şunları içermelidir:

- Tavsiyelerdeki tanımlanmış tüm faaliyet alanlarını birleştiren bütünleştirici bir yaklaşımı içermeli;
- Polis-azınlık ilişkilerinde belirli sorunların ve ihtiyaçların tahliline dayanmalı, ki bu amaçla bağımsız araştırmaların yaptırılması gerekebilir;
- Polislik ve azınlıklara ilişkin politikaların uygulanmasından sorumlu kişileri (hem hükümet hem de polis teşkilatı içinde) belirlemeli ve görevlendirmeli;
- Uygun olan durumlarda gerekli görevleri yerine getirecek veya koordine edecek özel pozisyonları veya birimleri kurmalı;
- Yeterli mali ve diğer kaynaklarla ilgili hükümler içermeli;
- Polis (örneğin mesleki dernekler vasıtasıyla) ve azınlıklar (mesela sivil toplum örgütleri aracılığıyla) ile her aşamada sürekli bir danışma ve işbirliğini sağlamalı;
- Faydalı bir ilk adım olarak, yerel pilot projeler kurmalıdır.

Polislik ve azınlıklara ilişkin politikaların uygulanmasının düzenli olarak izlenmesi de şarttır. Hükümet ve polis yetkilileri, bunu rutin bir şekilde kendi idari gayeleri için yapmalı ve kamuya açık raporlar üretmelidirler. Ancak, kamunun güvenini arttırmak ve demokratik sorumluluğu geliştirmek için bu izleme aynı zamanda bağımsız bir organ tarafından da yerine getirilmelidir. Bu rol, meclis insan hakları kurumları (örneğin Meclis Komisyonları veya Ombudsmanlar) veya diğer kamusal denetleme organları tarafından ifa edilebilir. Bu tür organlar, kamu görevlilerini sorgulama ve kamuya açık oturumlar düzenleme hakkına sahip olmalı ve raporları da kamuya açık olmalıdır. Bu politikaların uygulanmasının izlenmesi için kullanılan yöntem ne olursa olsun, hem azınlıklara hem de polise etkin bir şekilde danışılıp görüş ve tecrübelerinin rapor ve tavsiyelerin hazırlanmasında kayda geçirilmesi ve dikkate alınması şarttır. Açık görüşlü ve ilerici bir teşkilata getirebileceği faydaları göz önünde bulundurarak, polisin böyle bağımsız bir incelemeye karşı gelmektense onu hoş karşılaması

gerekmektedir. Eğer yanlışlar veya başarısızlıklar varsa, bunlar örtülmeyip, tersine gelecek için, olumlu derslerin öğrenilebilmesi amacıyla, tahlil edilmelidir. Bu tür politikaların geliştirilmesi ve uygulanması aceleye getirilecek bir görev değildir, belli bir süre için adım adım aşamalı bir yaklaşıma dayandırılmalıdır.³

II. İŞE ALIM VE TEMSİL

4. *Polisin kompozisyonu -yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde ve ayrıca üst ve ast rütbeler ile sivil personel de dahil- nüfus yapısının çeşitliliğini yansıtmalıdır. Polisin toplum nazarındaki etnik bakımdan temsiliyeti olan bir kurum olma imajı, etkin bir şekilde geliştirilmelidir.*

Azınlıkların polis teşkilatında adil bir şekilde temsil edilmeleri çeşitli nedenlerle önemlidir:

- a) Bütün etnik grupların üyelerinin bireyler olarak polislik mesleğine girmede ve kariyerlerini burada ilerletmede eşit imkanlara sahip olduğunu gösterir;
- b) Devlet ve kurumlarının kamu hayatına katılmak suretiyle, azınlıkların entegrasyonunu teşvik etmenin bir yoludur;⁴
- c) Polis teşkilatının, kendisine etnik olarak çeşitli bir toplulukta çalışmak için gerekli bir dizi bilgi ve yeteneği (dil yetenekleri dahil) sağlamanın bir yoludur;
- d) Polisin azınlık toplulukları ile etkili iletişime, işbirliğine ve karşılıklı güvene dayalı ilişkiler kurmasına yardımcı olacak bir araçtır.

Tüm bu nedenlerden dolayı, polisin temsil edebilirliğini arttırmak en önemli öncelik olarak görülmelidir. Bunu Avrupa Konseyi'nin Ulusal Azınlıklar Çerçeve Sözleşmesi için Danışma Komitesinin Görüşleri de desteklemektedir.⁵ Polis, bu nedenle etnik temsiliyeti olan bir kurum olma kamusal imajını aktif bir şekilde öne çıkartmakla yetinmemeli, aynı zamanda bunu gerçekleştirmek için attığı adımları (örneğin Tavsiye

³ Polis reformu programlarını uygulamakla ilgili daha fazla bilgi ve tavsiyeler için bkz *Avrupa Konseyi'nin Polis ve İnsan Hakları Programı* ve özellikle: *Demokratik Bir Toplumda Polislik – Sizin Polis Hizmetiniz İnsan Hakları Şampiyonu mu?* http://www.coe.int/t/e/human_rights/police/2._publications/

⁴ Bkz AGİT UAYK *Ulusal Azınlıkların Kamusal Hayata Etkin Katılımına İlişkin Lund Tavsiyeleri ve Açıklayıcı Not* (1999), çeşitli dillerde şu adreste bulunabilir: <http://www.osce.org/hcnm/documents.html>

⁵ http://www.coe.int/T/E/human_rights/minorities/

12’de bahsedilen yöntemlerle) kamuoyuna açıklamalıdır. Bu çabaların hem ufak ve marjinalize olmuş azınlıkları, hem de daha büyük ve entegre olmuş grupları kapsıyor olmasına dikkat etmelidir. Ayrıca, azınlıkların polis teşkilatını arzu edilir bir çalışma yeri olarak algılayabilmeleri için tüm polis aktivitelerinde azınlıklara adil ve saygın bir şekilde muamele edilmesini sağlamalıdır.

Polisin çok etnili karakterinin tüm bölgelerde mevcut ve görülebilir olması önemlidir. Bu hem tek etnili hem de çok etnili bölgelerde ve özellikle de azınlıkların temel etnik grubu oluşturduğu bölgelerde önemlidir. Azınlıkların hiyerarşi içinde, sadece düşük seviyelerde değil, üste seviye pozisyonlarda bulunmaları da önemlidir. Bu yalnızca üst seviye pozisyonlara girme fırsatlarının tüm gruplara açık olduğunu göstermekle kalmaz, aynı zamanda azınlık bakış açısını doğrudan doğruya üst yönetim kademesindeki politika oluşturma süreçlerine taşır ve politika yönetimlerinde polisin gerçekten çok etnili bir örgüt olduğunu gösterir. Polis örgütlerinin kısa vadede azınlık mensuplarını doğrudan doğruya üst seviye pozisyonlara almalarının mümkün olmadığı durumlarda, azınlıklardan yeterince tecrübeli kişilerin uzman danışmanlar olarak atanmaları azınlık bakış açılarının polislik yönetimine taşınmasının alternatif bir yoludur.

5. *Polisin temsil edebilirliğini arttırmak için istatistiki hedefler konulmalı ve bu konuda ilerlemeyi ölçebilmek amacıyla polisin etnik kompozisyonunun izlenmesine başlanmalıdır.*

Polisin etnik kompozisyonunun nüfus yapısını temsil eder duruma gelmesini sağlamak için stratejik bir yaklaşımın benimsenmesi gerekir. Arzu edilen etnik kompozisyon, ulaşılabilecek bir hedef olarak tanımlanmalı ve belirlenen sürelerde ulaşılabilecek olan ara hedefler oluşturulmalıdır.

“Hedefler” açıkça “kontenjanlar”dan ayırt edilmelidir. Hedefler, belli grupların daha fazla temsiliyeti için değişik şekillerde başarılacak amaçlar veya gayelerdir. Seçim aşamasında bireylere eşit fırsatların sağlanması ile ilgili yöntemlerin örnekleri Tavsiye 6’da açıklanmıştır. Personelin nüfusu temsil edebilirliğini sağlayacak hedeflerin kullanılması iyi bir uygulama oluşturmaktadır. Kontenjanlar, bazı yerlerin seçim sürecinde belli grupların üyelerine ayrılmasıdır. Kontenjanların, azınlıkların işe alınması için hedefleri gerçekleştirmenin bir aracı olarak kullanılması, sıklıkla adil olmadığına ve standartları düşürme tehlikesi içerdiğine dair itirazlara neden olmaktadır ve mümkünse bundan kaçınılmalıdır.

Ancak, kontenjanların belli koşullar altında kullanılması uygun ve haklı olabilir. Örneğin, çok etnili bir Devlette polis reform programının bir parçası olarak, tamamen veya büyük ölçüde yeni bir polis personeli kadrosunun kurulduğu durumlarda, meşruluk ve etkinlik açısından bu kadronun daha başlangıçtan itibaren tüm nüfusu etnik olarak temsil etmesi zaruri olabilir. Bu tür durumlarda, polis memuru olduklarının tasdik edildiği aşamada tüm grupların mensupları için gerekli asgari mesleki standartların aranması şartıyla, özellikle seçimin ilk aşamasında ve eğitimlerde etnik kontejanların ayrılması ve doldurulması haklı görülebilir. Fakat etnik kontejanların kullanılması, sonrasında hedeflere diğer araçlarla ulaşmanın amaçlandığı bir geçiş dönemi için düşünülmelidir.

Bu hedeflere ulaşıp ulaşılamadığını denetlemek için verilerin düzenli olarak toplanmasına ihtiyaç vardır. Hükümetlerin bu görevlerden hangi organların sorumlu olduğunu belirlemesi ve sorumlulukları buna göre tayin etmesi gerekmektedir. Böyle bir "etnik izleme", uluslararası standartlara ve devletlerin daha geniş istihdam politikalarına uygunluğu sağlayacak, işgücü ile ilgili daha genel bir izleme sürecine bağlanmalı veya entegre edilmelidir.

Etnik verilerin toplanması hassas ve tartışmalı bir konu olup bazı ülkelerde verilerin korunması yasaları, etnisite üzerine verilerin toplanmasını aksatmaktadır. Ancak, Devletler bu meseleyi savuşturmamalı ve bu tür veriler kişisel verilerin korunması ve kendi kendini tanımlama hakkı (herkesin bir azınlığa mensup olarak muamele görmeyi veya görmemeyi seçme hakkı) ile ilgili Avrupa standartlarına uygun olarak toplanmalı ve işlenmelidir. Etnik veriler anonim hale getirilmeli, istatistiki verilere çevirilmeli ve kişisel bilgi bankalarına kadar geri takip edilebilme olasılığından kaçınılmalıdır. Bu güvenceler sağlandığı takdirde, bireylerin hakları çiğnenmeyecektir. Fakat böyle veriler olmaksızın, Devletlerin, polisin etnik temsil edebilirliğini artırmak için aldığı tedbirlerin arzu edilen etkiyi gösterip göstermediğini izlemeleri imkansız olacaktır.

- 6. Yeterli düzeyde temsil edilmeyen azınlıkların işe alınmasını arttıran girişimlere başlanması gerekecektir. Bunlar, herhangi bir, doğrudan veya dolaylı ayrımcı engelleri ortadan kaldıracak faaliyetlerle birlikte, işe başvuranları teşvik eden ve onlara gerekli standartlara ulaşmalarında yardımcı olan özel tedbirleri içermelidir.*

Azınlıkların polisteki yetersiz temsiliyeti çeşitli nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bunlar, fırsatlardan habersiz olmayı, eğitime ilişkin niteliklerin eksikliği, o tür

topluluklarda polisle ilgili geçmişteki kötü tecrübeleri ve işe alım süreçlerinde doğrudan ve dolaylı ayrımcılığı içermektedir. Eğer azınlıkların işe alınmaları arttırılacaksa, öncelikle azınlıkların herhangi bir belli Devlette yetersiz temsilinin kesin nedenleri tahlil edilmeli ve daha sonra bunların özel tedbirler vasıtasıyla çözümü için uğraşılmalıdır.

Uygun olabilecek özel tedbirler aşağıdaki gibidir:

- a) Azınlık topluluklarının polisteki iş fırsatları ile ilgili bilgisini arttıracak, polis hakkında olumlu bir imaj yaratacak ve ilgili kişilerin başvurmasını teşvik edecek girişimler. Bu girişimler, el ilanlarının dağıtımını, radyo ve televizyonun (duyurular dahil) kullanımını, polis tarafından okulların ve toplum merkezlerinin (kültürel ve dinsel merkezler dahil) ziyaretini, gençlerin polis karakollarını ve okullarını gezme imkanlarını ve topluluk liderleri ile etnik derneklerin/sivil toplum örgütlerinin ortak inisiyatiflerini içerebilir. Bu metodlardan hepsini veya birkaçını kullanan hedefli işe alma kampanyaları, yetersiz temsil edilen belli gruplara yönelebilir.
- b) Uygun ve iyi bir motivasyonu olmakla birlikte yeterli eğitim nitelikleri bulunmayan potansiyel adaylara yönelik tedbirler. Bunlar şartlı olarak seçilmiş adayları gerekli başlangıç seviyesine getirmek amacıyla tasarlanmış yoğun ve kısa kurslar olabilir.
- c) İşe alma ve seçme sürecinde azınlık adaylarına karşı herhangi bir muhtemel ayrımcılığın nedenlerini tanımlayan ve çözmeyi hedefleyen faaliyetler. Bunlar adil işe alım ve seçmeden sorumlu kişilere bu konularda eğitim verilmesini, muhtemelen tarafı veya azınlık adaylarını gereksiz yere dezavantajlı duruma sokan prosedürleri (kişisel mülakatlara güvenmek gibi) yeniden gözden geçirmeyi ve seçim kriterlerinin tamamen haklı olduklarını ve azınlıkları dolaylı olarak dezavantajlı duruma sokan gereksiz yükler oluşturmadıklarını sağlamak için tekrardan gözden geçirilmesini kapsayabilir.

Böyle girişimlere başlandığında, polisliğe girişte azınlık adaylar için standartların düşürülmemesine dikkat edilmelidir. Etnik çoğunluk mensupları (ve medya) bazen standartların düşürüldüğüne ve azınlıklara bazı özel iltimaslar sağlanırken şimdi kendilerinin ayrımcılığa tabi tutulduklarına dair şüphelenmekte ve iddialar ileri sürmekte hızlı davranırlar. Polis liderleri, bunun gerçekleştirmediğinin güvencelerini sağlamalıdır. Aslında, standartların düşürülmemesi konusunda muhtemelen en çok

kaygılanacak olanlar azınlık kökenli polis memurlarıdır, çünkü "ikinci sınıf polis memuru" olarak görülmek istemeyeceklerdir.

- 7. Azınlık kökenli polis memurlarının, tarafsız bir çalışma ortamı ve kariyerlerinin gelişiminde eşit fırsatlar sağlamakla yükümlü olan polis teşkilatı içerisinde eşit biçimde kabul edilmeleri ve muamele görmelerini sağlayacak önlemlerin alınması gerekecektir.*

Poliste etnik temsiliyeti teşvik ederken sadece işe almaya odaklanmak yeterli değildir. Tecrübeler göstermektedir ki, azınlıklar teşkilat içinde eşit ve saygın bir şekilde muamele gördüklerini hissetmedikleri ve kariyerlerinin gelişiminde aynı fırsatlara sahip olamadıkları müddetçe, polisteki işlerini muhtemelen bırakacaklardır. Bu eğilim, özellikle azınlıkların işe alımlarının başlarında, sayılarının hala düşük olduğu ve azınlık polislerinin kendilerini topluluklarının diğer üyelerinden yalıtılmış hissettikleri zamanlarda ortaya çıkabilir. Etnik kökenli kadın polisler de, hem cinsiyetleri hem de etnik kökenleri bakımından "çifte azınlık" olmaları nedeniyle benzer baskılarla karşılaşabilirler.

Bu nedenlerle, tarafsız, örneğin azınlık kökenli polislerin tümüyle eşit ve bireyler olarak kabul edildiği ve etnik kimlikleri nedeniyle herhangi bir dezavantajlı duruma sokulmadığı ve olumsuz bir klişeleştirmeye maruz bırakılmadığı bir iş ortamının sağlanması önemlidir. Ancak, bu, aynı zamanda, farklı grupların ihtiyaçlar, gelenekler ve dini bakımdan çeşitliliklerine (örneğin kıyafet, yiyecek ve dualar ile kutsal günler gibi dini kurallar bakımından) duyarlı bir ortam olmalıdır. Azınlık kökenli polis memurlarının kariyerlerinde ilerlemelerini destekleyen ve teşvik eden pozitif tedbirlerin de göz önünde bulundurulması gerekir. Bunlar, özel kariyer gelişim eğitim programlarını veya gelişim için potansiyeli olanlara "danışmanlık" projeleri sunulmasını içerir. Aynı zamanda, etkin iç şikayet mekanizmalarının bulunması önemlidir, böylece ayrımcılığa maruz kalan polis memurları bu tür davranışlara sessizce katlanmak zorunda kalmayacaklardır. Yöneticiler, azınlıkları, ayrımcılığa veya etnik saikli diğer davranış biçimlerine maruz kaldıklarında, bu tür sorunlardan haberdar olmaları ve onlarla doğrudan doğruya ilgilenebilmeleri için şikayette bulunmaya cesaretlendirmelidir.

Azınlık kökenli bazı polis memurları, kendilerini etkileyen özel sorunları göz önüne alarak, kendi mesleki derneklerini kurmak için bir araya gelmenin faydalı olacağını düşünebilirler. Polis amirleri, ilkesel olarak, bu girişimleri desteklemeli, kurulmalarını

kolaylaştırmaya istekli olmalıdır. Böyle derneklerin oluşumu bir insan hakkıdır ve özellikle sayısal olarak küçük ve coğrafi olarak yalıtılmış olan azınlık kökenli polisler için karşılıklı kişisel destek sağlayabilir. Bu, aynı zamanda, polis amirleri ile azınlık kökenli polis memurları arasında bir iletişim kanalı ve azınlık sorunları konusunda yetkililere önemli bir danışma kaynağı sağlayabilir. Yetkililer daha geniş çoğunluğun üyelerinin bu tür derneklerin kurulma nedenlerini anlamalarını ve böyle derneklerin, üzerine azınlık kökenli polislerin örgüte entegrasyonunun inşa edileceği temellerin güvence altına alınmasına yardımcı olacağını takdir etmelerini sağlamalıdır. Mamafih, polis memurları üzerinde böyle dernekleri oluşturmaları veya bunlara katılmaları yönünde her hangi bir baskı olmamalıdır, çünkü bazıları azınlık kimliklerini bu şekilde ortaya koymak istemeyebilirler.

Azınlık kökenli polis memurlarının tayin ve istihdamına özel ihtimam gösterilmelidir. Bu polis memurları özellikle kendi topluluklarında çalışmalarını için işe alınmamalıdır: Toplumun tüm kesimleriyle çalışabilecek, genel profesyonel polis memurları olmak üzere işe alınmalıdırlar. Buna rağmen, azınlıkların belli yer veya bölgelerde yoğunlaşma eğilimi gösterdiği Devletlerde, azınlık kökenli polis memurlarının çoğu muhtemelen bu bölgelerde işe alınacak ve oralarda çalışacaklardır. Yukarıda Tavsiye 4'te belirtildiği gibi, bu, topluluğu tanıma, toplulukla bağlantılar kurma ve kamu güveni bakımlarından polis teşkilatına önemli faydalar getirmektedir. Ancak, bu polis memurları, öncelikle ve en önemlisi, daima genel polis memurları olarak görülmeli ve ikinci olarak azınlık kökenlerinin onları özel roller almaya ve belli becerilere katkıda bulunmaya ehil kıldığı kabul edilmelidir. Azınlık kökenli polis memurları azınlık bölgelerinde veya topluluklarında çalışmaya zorlanmamalı, aslında karışık bölgelerde veya kendilerinininkinden farklı topluluklarda çalışmak suretiyle tecrübe kazanmaları teşvik edilmelidir. Bu polis memurları kendi topluluklarında çalıştıklarında yöneticiler daima onları, mümkün mertebe, etnik olarak karışık ekiplere yerleştirmelidir.

Daha önceden belirtildiği gibi, yukarıda ortaya konan türden girişimler ve değişiklikler, polis kültüründe -tek kültürlüden çok kültürlü bir örgüte doğru- ve polisin profesyonelleşmesiyle "kamu hizmeti" odaklı bir yaklaşımın gelişimini içeren polis reformunun diğer temel cephelerinde köklü değişimleri gerektirmektedir. Kültürel değişim sürecinin faydalarının en kısa zamanda elde edilebilmesi ve örgütsel direncin en aza indirilebilmesi için çok dikkatli bir şekilde yönetilmesi lazımdır. Bunun için en yüksek düzeydeki polis görevlilerinin liderliği, bağlılığı ve yetenekli yönetimi gerekir.⁶

⁶ İşe alma ve temsil ile ilgili daha fazla yol gösterici bilgi Avrupa Polislik ve İnsan Hakları Platformu tarafından basılan kitapçıkta vardır: *Polis Memurlarının Azınlık Topluluklarından İşe Alınmaları ve İşte Tutulmaları*. <http://www.epphr.dk/downloads.htm>.

III. EĞİTİM VE MESLEKİ GELİŞİM

8. *Polisin, azınlıkların hassasiyetlerini anlaması ve bunlara uygun bir şekilde karşılık vermesi için gerekli eğitim ve mesleki desteği alması gerekmektedir. Böylece, uyumu artırıp gerginlikleri azaltacak şekilde polislik rolünü etkin bir şekilde yerine getirebilecektir.*

Eğitim, polisin çok etnili bağlamlarda rolünü etkili bir şekilde yerine getirmesi için gerekli mesleki desteğin tek biçimi olmamakla birlikte, bir zorunluluktur. Böyle bir eğitimin amacı polise bu tür ortamlarda çalışmak için gerekli özel yetkinliği (yani, farkındalık, bilgi ve yetenekler) sağlamaktır. Bu gereklilikleri tespit edebilmek için bir "eğitim ihtiyaçları tahlili" yapılmalıdır.

Tanımlanacak temel ihtiyaç alanları büyük bir olasılıkla şunları kapsayacaktır: kültürel ve dinsel farkındalık, arabuluculuk ve topluluk ilişkileri yetenekleri, dil eğitimi ve ulusal azınlıklara mensup kişilerin haklarını da kapsayan insan hakları eğitimi. Çok etnili toplumlarda, tüm polisler bu alanlarda asgari bir eğitim almalıdırlar. Ancak, gerekli olan dil eğitiminin kapsamı ile kültürel ve dinsel farkındalık eğitiminin tam içeriği yerel koşullara bağlı olacaktır.

Tecrübeler göstermektedir ki, bu tür eğitimlerin uygulamaya yönelik ve işle ilgili olması çok önemlidir. Eğer eğitim sadece kuramsalsa, bilişsel öğrenim gerçekleşse bile, davranış üzerinde ya çok az etkili olacak ya da hiç bir etkisi olmayacaktır. Eğitim, polisler için yeni kazanılan bilgilerin ve yeteneklerin alakasını ve pratik etkilerini göstermeli ve rollerini etkin bir şekilde ve profesyonelce yerine getirmede onlara nasıl yardımcı olacağını ve günlük işlerinde nasıl yararlı olacağını açıklamalıdır.

Özellikle tecrübeli polis memurları arasında, eğitimi doğrudan doğruya polisin tutumlarını değiştirmek için kullanmaya girişmeden önce de dikkatli olunmalıdır. Çoğu yetişkinde kişisel tutumlar son derece köklüdür ve kısa eğitim çalışmaları sırasında bunları değiştirme girişimleri son derece yetenekli eğitmenler tarafından ele alınmadıkça büyük bir olasılıkla bir direnişle karşılaşacak ve hatta ters tepecektir. Yine de, eğitimler, önyargı ve etnik grupları klişeleştirme konusunu, azınlıkların adil ve profesyonelce muameleye tabi tutulmalarına muhtemel bir engel olarak ele alınmalıdır. Bu eğitimler, polisler için kendi tutum ve önyargıları ile bunların kendi işlerinde olumsuz bir etkisinin olmamasının nasıl sağlanabileceğini düşünme fırsatını vermelidir.

Eğitimlerde, bu nedenle, temel vurgu ne basitçe bilgi verilmesi, ne de tutumların değiştirilmesi üzerinde olmalı; daha ziyade pratik bir şekilde polise mesleki standartlara ve uluslararası insan haklarına uygun olarak çok etnili bağlamlarda günlük işlerini yerine getirmelerine yardımcı olmak üzerinde olmalıdır. Dolayısıyla, eğitim, çok önemli olmakla birlikte, mesleki desteğin özel bir biçimi ve mesleki gelişimin bir kaynağı olarak görülmelidir. Mesleki desteğin diğer biçimlerine aşağıda Tavsiye 10 ve 11’de değinilmektedir.

Eğitimi uygulamaya dönük yapma ihtiyacı nedeniyle, uygun yöntemlerin kullanılması önemlidir. Resmi konferansların tek başlarına sınırlı bir faydası olacaktır. Bunların, fikir ve tecrübe alışverişlerini içeren planlanmış tartışma ve görüşmeler gibi interaktif yöntemlerle desteklenmeleri gerekir. Hepsinden daha değerlisi, muhtemelen, çok etnili toplumlarda gerçek polislik görevlerini canlandıran pratik alıştırmalar ve rol oyunlarıdır.

Eğitime ilişkin bu pratik yaklaşım eğiticinin rolünde bir değişimi gerektirir. Eğitici, ihtisas bilgisini sunan bir uzmandan ziyade, tartışmanın ve deneysel öğrenimin kolaylaştırıcısı olmalı ve bu rolün gereklerini yerine getirebilecek yeteneklere ve güvenilirliğe sahip bulunmalıdır. Konu uzmanının hala önemli bir rolü vardır, ama bu kişi azınlıklar ve etnik gruplar arası ilişkiler hakkındaki bilgilerinin kullanılacağı bir kaynak haline gelmiştir. Eğitime katılanların (özellikle deneyimli polis memurları olduklarında) azınlıklarla ilgili mevcut bilgi ve tecrübeleri de kullanılması, paylaşılması ve değerlendirilmesi gereken fevkalade önemli kaynaklardır.

- 9. Hem başlangıç hem de hizmet içi eğitimlerin, azınlık sorunlarını ve etnik gruplar arası ilişkilerle ilgili eğitimi kapsamayı ve üst seviye memurlarla birlikte alt seviyedekilere de sağlanması tavsiye edilmektedir. Azınlıkların temsilcileri, hem bu eğitimin planlamasında hem de sunulmasında yer almalıdır.*

Azınlıklar ve etnik gruplar arası ilişkiler üzerine eğitim, polisler için başlangıç eğitiminin tamamlayıcı bir parçası olmalı ve insan hakları, toplum polisliği ve hizmet odaklı yaklaşım gibi temalarla ilişkilendirilmelidir. Her ne kadar azınlık ve etnik meselelere özel bir özen gösterilmesi gerekirse de, bunlar eğitimin geri kalanından tamamen koparılmamalıdır. Yeni alınanlar, çok etnili bir çevrede polislik görevlerini yerine getirebilecek şekilde rutin olarak eğitilmelidirler. Ancak, tecrübeli polisler, özellikle bu konuların daha önceki eğitimlerine dahil edilmediği durumlarda, hizmet içi

eğitimlerinin bir parçası olarak bu konulara tahsis edilmiş eğitimler almalıdırlar. Ön cephedeki polisler için bu eğitimler gerçek operasyonel görevlere (devriye gezme, soruşturma, göz altına alma, vs.) odaklanmalı ve devam etmekte olan mesleki gelişimlerine olumlu bir katkı olarak sunulmalıdır. Sivil personel de, özellikle halk için ilk temas noktası olabilecek olanlar, bu eğitimlere dahil edilmelidir.

Yönetimden sorumlu üst seviye polisler de bu konular üzerine eğitim almalı ama eğitimin odağı ön cephede hizmetlerini sunan (veya doğrudan nezaret eden) polislerin eğitiminden farklı olmalıdır. Üst seviyedeki polislerin ön cephede polisliğin meselelerini genel olarak anlaması gerekse de, onların eğitimi politikaların uygulanmasına, standartların oluşturulmasına ve daha geniş toplumdaki etnik gerilimlerin ve çatışmaların yönetilmesiyle ilgili sorumlulukların denetlenmesi ile birlikte örgütsel ve kültürel değişimin yönetilmesi üzerine yoğunlaşmalıdır.

Azınlık topluluklarından katkıda bulunanlar da azınlıklar ve etnik gruplar arası ilişkilerle ilgili konulardaki polis eğitimi için önemli bir kaynaktır. Polis, ilgili kültürel ve dini uygulamaları ve azınlıkların polise bakışını ilk elden azınlıklardan öğrenmelidir. Eğitim, aynı zamanda azınlık mensupları ile etkileşime ve birlikte tartışmalara, alıştırmalara ve rol oyunlarına (her birinin kendisini bir diğersinin yerine koyduğu) katılmak için bir fırsat sağlar. Azınlıkların polis eğitimlerine başarılı bir şekilde katılması, köprülerin kurulup azınlıkların polisleri anlamasını ve onlara olan güvenini de artırır. Azınlıklar sadece belirli eğitim oturumlarına katılmaya davet edilmemeli, ayrıca bu oturumların planlanması ve değerlendirilmesi ile başlangıçta eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi dahil, tüm aşamalara katılmalıdırlar. Polis, azınlıklar ve etnik gruplar arası sorunlar hakkında polisin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak güven ve yeteneği geliştirmeleri için, geniş bir yelpazedeki azınlık dernekleri ile düzenli ortaklıklar geliştirmelidir. Bu derneklerden katkıda bulunan azınlıkların, yaşça, cinsiyet açısından ve diğer ilgili yönlerden çeşitli olmalarını ve yalnızca resmi -ya da kendi kendini tayin eden "toplum liderlerinden" meydana gelmemelerini sağlamalıdır.⁷

10. Polis davranış kuralları çok etnili toplumlarda polislik için gerekli mesleki standartları içermeli ve polis eğitim programları bu standartlara ulaşmak için özel olarak tasarlanmış unsurları içermelidir. Bu standartların çiğnenmesi

⁷ Böyle bir eğitim üzerine daha fazla yol gösterici bilgi için bkz "Göçmenler ve Ulusal Azınlıklar üzerine Polisin Eğitimi", *İnsan Hakları ve Polis*, Avrupa Konseyi Yayını, (1997) Ayrıca bkz [http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Police/2._Publications/2.1_Trainers'_Supply_Kit/CI\(98\)1_Workbook_for_practice_oriented_teaching.asp](http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Police/2._Publications/2.1_Trainers'_Supply_Kit/CI(98)1_Workbook_for_practice_oriented_teaching.asp)

tazmin işlemlerine tabi tutulmalı ve örnek teşkil eden iyi uygulamalar mesleki ve kamusal kabul görmelidir.

Mesleki eğitim, belirli bir amacı olan bir eğitim biçimidir: Bir kimseyi, mesleki rolünü mesleki standartlara uygun olarak yerine getirebilecek bir şekilde donatmak. Bu standartları tanımlayabilmek için, davranış kuralları belirlenip meslekten kişilerin bu standartlara uymalarını sağlayacak nitelikler tarif edilmelidir. Bu prensip, polis eğitimi bağlamında ve özellikle çok etnili çevrelerde çalışmaya ilişkin polis eğitimlerine uygulanmalıdır. Eğitim programları ve bunların dayandıkları "eğitim ihtiyaçları tahlilleri" (yukarıdaki Tavsiye 8'e bakınız) bu tarz davranış kurallarının uygulanmasını destekleyecek şekilde tasarlanmalıdır.

Davranış kuralları, uluslararası standartlara dayanmakta ve iyi profesyonel polisliğin temel aldığı genel etik ilkeleri belirlemektedir.⁸ Kurallar belirli polislik görevlerini yerine getirirken -genellikle "uygulama kuralları" olarak adlandırıldıkları durumlarda- yapılması gereken hareketleri ortaya koymaktadır. Uygulama kuralları, normalde etik ilkelerin belirli ulusal ve yasal koşullar altında, belirli polislik görevlerinin hareketlerine uygulanmasını içerir. Uygulama kuralları bu nedenle Devletlerin kendileri tarafından ayrı ayrı geliştirilmelidir.

Böyle bir işin içerdiği kendine özgü zorluklar ve potansiyel olarak ihtilafli niteliği yüzünden, çok etnili ortamlarda polislik ile ilgili davranış ve özel uygulama kurallarını belirlemek bilhassa çok önemlidir. Potansiyel olarak zorlu ve ihtilafli polislik görevleri etnik olarak hassas yerlerde açık etnik çatışmayı yönetmeyi, etnik gerilimleri düşürmeyi, durdurma ve arama operasyonlarını icra etmeyi veya azınlıkların yaşadığı yerlerde polis operasyonlarını genel olarak icra etmeyi içerir. Ayrıntılı uygulama kuralları böyle görevleri alan polisler için özel rehberlik ve destek sağlamalıdır. (Daha fazla açıklama için Tavsiye 16'ya bakınız.) Örneğin, etik düzeyde, etnik bağlarla ilgili daha büyük bir yolsuzluk riski bulunabilir ve böylece entegrasyonu sağlamak için çok daha fazla teyakkuz ve eylem gerekebilir. Ancak bu tarz etik meselelere, çok etnili ortamlarda çalışmaya ilişkin özel kuralların tasarlanmasından ziyade polis için genel davranış kuralları içerisinde değinilmelidir.

Mesleki standartlara ve davranış kurallarına uyum polis amirleri tarafından tanınmalı ve polis memurlarının kariyerinin gelişimine olumlu bir katkıda bulunmalıdır. Böyle bir gelişim, söz konusu standartlar baz alınarak, performansların ayrı ayrı

⁸ Bkz yukarıda dipnot 2'de atıf yapılan *Birleşmiş Milletler Yasa Uygulayıcıları için Davranış Kuralları ve Avrupa Konseyi'nin Avrupa Polis Etik Kuralları*.

değerlendirilmesine dayandırılmalıdır. Kurallara ve standartlara aykırı davranışlar tazmin ve telafiye ve ciddi hatalı davranışların olması durumunda disiplin soruşturmalarına yol açmalıdır. Eğitimin rolü polis memurlarına bu mesleki kural ve standartlara uygun olarak hareket etmelerine yardım etmek olmalıdır. Çalışmaları en iyi uygulama örneği teşkil eden polis memurları, tecrübelerini eğitim çalışmalarında paylaşmaya davet edilmelidir. Tüm bu mesleki destek mekanizmaları özellikle polislerin azınlıklarla ilişkileri bağlamında uygulanmalıdır.

11. Polis yöneticilerinin ve amirlerinin, elemanlarının azınlıklarla ilgilenirken bu standartlara uyduklarını sağlamakla açıkça sorumlu tutulmaları ve kendi işlerinde önderlik edip iyi uygulama örnekleri ortaya koymaları tavsiye edilmektedir.

Eğitim ve davranış kuralları, fiili polis uygulamasının politikalar ve mesleki standartlarla uyumlu hale getirilebilmesi için tek başlarına yeterli değildir. Tecrübeler, üst rütbeli polis memurları tarafından sağlanan önderliğin ve polis personelinin idare ve nezaretinin de hayati faktörler olduğunu göstermektedir. Hiyerarşideki daha üst seviye polis memurlarının, astları için rol modelleri olmaları ve günlük işlerinde gerekli standartları ortaya koymaları gerekir. Kendi astlarının da bu standartlara uygun hareket etmelerini beklediklerini açıkça belirtmeleri ve tüm polis davranışlarının bu standartlara ve insan haklarına uygun olduğunun izlenmesinde aktif olmaları gerekir. Eğer bu politikaları gizliden kötüler, azınlıklar hakkında olumsuz klişeler ortaya atarlar veya azınlıklara karşı ayrımcı davranışlara müdahale etmekte yetersiz kalırlarsa, astları çabucak onların taahhütlerinde ciddi olmadıkları sonucuna varacaktır. Tüm yaşamları boyunca çoğunluklar tarafından yapılan ayrımcılığın çeşitli biçimlerini hissetme tecrübeleri olan azınlıklar, adil ve gerçekten saygılı bir muameleye tabi tutulup tutulmadıklarını da hemen hissedeceklerdir.

Polis yöneticileri ve amirleri, bu konuların öneminin farkında olmak ve onları etkin bir şekilde ele almak için eğitimler almalıdırlar. Bu eğitimler için temel ilkeler yukarıdaki Tavsiye 9 ve 10'da ortaya konmuştur. Çok etnili polislik meseleleri ile baş etme kapasitesi polis hiyerarşisinde yüksek mevkilere terfi için seçim prosedürlerinde de dikkate alınmalıdır.

Tavsiye 7'de vurgulandığı gibi, nihai amaç, bu konularda emin ve tutarlı bir liderlik ve idare vasıtasıyla bir kaç yıllık bir süre içinde polis teşkilatında bir kültürel değişimi gerçekleştirmek olmalıdır. Ancak o zaman, teşkilat, çok etnili bir ortamda adil ve etkin

bir şekilde faaliyette bulunmanın rutinleştiği, tam anlamıyla çok etnili, profesyonel ve tarafsız bir kurum haline gelebilecektir.

IV. ETNİK TOPLULUKLARLA İLİŞKİ İÇİNDE OLMAK

12. Polis, azınlıklarla iletişim kurup işbirliği yapmak ve yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde birlikte güven inşa etmek amacıyla yöntem ve uygulamalar geliştirmekle görevlendirilmelidir.

Genel olarak polisliğe demokratik ve hizmet odaklı bir yaklaşım ve özelde toplum polisliği yaklaşımı, polis ve vatandaşlar arasında düzenli ve etkin iletişimi gerektirir. Demokratik bir toplumda etkin polislik korkuya değil rızaya dayanmalıdır. Polis, işini yaparken halkın desteğine sadece demokratik olarak hesap sorulabilir olmaları gerektiği için değil, halkın uygulamaya dönük işbirliği (mesela bilgi sağlamak, suçları ihbar etmek, tanıklık etmek, ve diğerleri gibi) polisin rolünü oynayabilmesi çok önemli olduğundan ihtiyaç duyar. Herhangi bir demokratik Devlette, bu nedenle, polis halkla tüm seviyelerde iletişim kurmak ve güvenlerini kazanmak için yöntemler ve uygulamalar geliştirmelidir.

Çok etnili toplumlarda polis bir başka zorlukla daha karşılaşmaktadır. İletişim ve güvenin tesisi, dil, kültür, din ve diğer koşullar bakımından farklı olan ve dağınık veya belli bölgelerde yoğunlaşmış çeşitli azınlık gruplarına ulaşmayı gerektirir. Ayrıca, bu gruplardan bazıları geçmişte polis dahil, devletin ellerinde ayrımcılığa veya baskının diğer biçimlerine maruz kalmış ve bu nedenle polise karşı güçlü bir güvensizlik duygusu taşıyor olabilir. Dolayısıyla, polisin, halkla iletişimde kullandığı yöntem ve uygulamaların bu çeşitliliği ve geçmişi dikkate aldığından ve tüm farklı etnik ve ulusal gruplara etkin bir şekilde ulaştığından emin olması gerekir. En kötü dışlanmalara ve ayrımcılıklara maruz kalmış etnik ve ulusal azınlıklara ulaşmak ve güvenlerini kazanmak özel çabalar gerektirebilir. Bu, topluluklarla ve onların liderleri ile güven ilişkilerinin sabırla ve belirli bir sürede inşa edilmesini gerektirebilir.

Polisin azınlıklarla iletişimin geliştirilmesinde kullanabileceği çok çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Bazı yöntemler, el ilanları ya da radyo ve televizyon gibi, özünde tek yönlü iletişimi içermekte olup özellikle bilginin iletilmesinde yararlıdır. Bu yollarla azınlıklara ulaşmak için, azınlık dillerinde el ilanlarını ve azınlık dillerinde yapılanlar dahil olmak üzere kitle iletişim araçlarında yayınları kullanmak gerekir. Ancak, polis ve

azınlıklar arasında kişisel bağlantı ve iletişimi içeren interaktif metodlar, güven ve karşılıklı anlayışın inşa edilmesi için daha değerlidir. Bunlar aşağıdakileri içerir:

- a) Topluluk forumları. Bunların, üyeliklerinin etnik temsiliyetinin bulunması ve ortak kaygı duyulan konuları tartışmak için düzenli olarak toplanmaları gerekir. Bu tür forumlar, rutin bir istişare rolü oynayıp yerel topluluk hakkında ve onun daha iyi anlaşılabilmesi için -özellikle azınlıkların yasa uygulayıcı organların işleyişi ile ilgili kaygılarının- bir bilgi kaynağı işlevini görmelidir. Ayrıca, polise güvenin inşa edilmesi ve gerilimlerin önlenmesi ve yatıştırılması suretiyle, azınlıkların devlet kurumlarına daha yakın hale getirilmesine yardımcı olmalıdırlar.
- b) Halka açık toplantılar. Bunlar polislerin en geniş temelde yerel topluluklarla istişarede bulunmalarını mümkün kılmalıdır. Halka açık toplantılar herkese açık olmalı ve belli bir konu üzerine yoğunlaşmalıdır. Bunlar topluluk gerilimlerinin olduğu dönemlerde özellikle çok değerlidir, çünkü polisin azınlıkların tüm kaygılarını doğrudan dinlemesine ve durum ile polisin karşılık verşi hakkında doğru bilgi vermesine olanak sağlarlar.
- c) Topluluk danışma kurulları. Topluluk danışma kurulları, üst seviye polis memurlarına etnik çatışmalarla ilgili polislik, ayrımcılık meseleleri ile baş etmek, topluluklarla istişarede bulunmak gibi meseleler de dahil, polisin rolünün yerel topluluk bağlamında en etkin biçimde nasıl yerine getirileceğine dair tavsiye vermek olan özel bir amaca hizmet etmektedir. Polis, bu danışma kurullarına bu türden tavsiyeleri vermek için ilgili nitelikleri ve tecrübesi olduğunu düşündüğü kişileri üyeleri olarak davet etmelidir. Bunlar, polis ne önerirse onu onaylayan değil, böyle tavsiyeleri bağımsız bir bakış açısıyla verebilecek kişiler olmalıdır. Üyelik, yerel topluluğun çoklu etnik kompozisyonunu yansıtmalıdır.
- d) Ortak polis-topluluk çalıştayları. Bu tarz çalıştaylar polis ve topluluktan kişileri, polis-topluluk ilişkilerine özgü belirli meselelerle ilgili problem çözmek üzere çalışmak için bir araya getirecektir. Katılımcılar sayıca az olmalı ve belirlen bir problemin veya meselenin çözümüne katkıda bulunacak kişiler olarak dikkatlice seçilmelidir. Bu format, karşılıklı anlayışı ve genel olarak işbirliği yöntemlerini geliştirecek eğitimler için de kullanılabilir. Yetenekli bir kolaylaştırıcı bu tür etkinliklerin arabulucusu olarak hareket etmelidir.

- e) Polis karakollarındaki topluluk irtibat noktaları. Bunlar çeşitli etnik kökenlerden polislerden oluşmalı ve ulusal azınlıklara mensup kişilere hukuki prosedürler ve polisliğe alınmakla ilgili fırsatlar hakkında bilgi sağlamalı ve aynı zamanda böyle kişilerin kaygı duydukları konuları polise aktarabilecekleri "halk kabul odaları" hizmeti görmelidirler. İrtibat noktaları, bölgesel ve şehir polis merkezlerinde, polis akademilerinde ve eğitim okullarında da kurulabilir. Ayrıca, polis karakollarında ve diğer binalarda turların (öğrenci çocuklar için de dahil) yapılabileceği "açık günler" organize edilebilir ve bunlar özellikle azınlıklardan kişileri hedef alabilir.
- f) Belirli toplulukları ziyaret etmeye tahsis edilmiş devriye görevlileri. Yerel polis karakollarında, belirli polis memurlarına bölgedeki her bir ulusal azınlıkla ilişki geliştirilmesi ve sürdürülmesi sorumluluğu verilebilir. Bunlar, polis karakolunda bir azınlık için irtibat kişisi olmanın yanı sıra, bu azınlıklardan kişilerin yaşadığı yerlerde düzenli devriye gezileri ve ziyaretler (okul ziyaretleri dahil) yapmalı ve bu toplulukların üyeleriyle mümkün olduğunca geniş kişisel ilişki ve güven kurmalıdırlar. Böylece, polis, mümkün olduğunca geniş bir yelpazedeki ulusal azınlıklardan kişilerin ihtiyaç ve kaygılarından haberdar olmayı ve karşılıklı anlayış ve güvene dayalı iletişim yolları ile ilişkiler kurmayı güvence altına alabilir.

Bu türden yöntemler, ulusal, bölgesel ve yerel tüm seviyelerde kullanılmalıdır. Hem personel hem de konular seviyeye göre farklılık teşkil edecektir. Örneğin, yerel düzeyde ağırlık toplum polisliğine ilişkin uygulamaya yönelik sorunlar ile yerel düzeyde kaygılara neden olan olaylar üzerindeyken, ulusal düzeyde, üst rütbeli polisler ve politika oluşturucular, ulusal düzeydeki azınlık liderleriyle geniş politika ve strateji meselelerini veya ulusal düzeyde kaygılara neden olan olayları tartışmak için toplanmaya gereksinim duyabilirler. Polisin, azınlık dillerinin böyle toplantılarda iletişim dili olarak kullanılabilmesini sağlaması gerekir (aşağıdaki Tavsiye 13'e bakınız). Ayrıca polis, uygulamaya yönelik düzenlemeler yaparken, örneğin etkinliklerin tarihini kutsal günlere ve bayramlara denk gelecek şekilde belirlememeye dikkat etmek suretiyle, dini ve kültürel uygulamalardaki çeşitliliğe karşı duyarlı olmalıdır. Polisin, iletişimde ulusal azınlıkların sadece yaşlı erkek üyelerine değil, bu topluluklardan kadın ve çocuklara da ulaşmayı güvence altına alması gerekir.

13. *Polisin, mümkün olduğu ölçüde, gerek çok dilli elemanların işe alınması veya eğitimi, gerekse de nitelikli tercümanların kullanılması suretiyle azınlıklarla*

kendi dillerinde iletişim kuracak kapasiteye sahip olmayı sağlaması gerekecektir.

Ulusal Azınlıkların Korunması için Çerçeve Sözleşme, (Madde 10) ulusal azınlıkların kendi dillerini kamusal alanda ve mümkün olduğu ölçüde idari otoriteler önünde kullanma hakkını tanımaktadır. Ayrıca bu tür dilleri, yakalama ve savcılık soruşturmasını içeren durumlarda kullanma haklarını belirtmektedir. Bu nedenle, polis ister çalışanlar olsun, isterse zanlılar, tanıklar ya da sadece genel olarak halktan biri, ulusal azınlıklara mensup kişilerle münasebetlerinde (örneğin istişarelerde, suçu önleme faaliyetlerinde veya kamu düzeniyle ilgili durumlarda) bu dillerin kullanılmasını mümkün kılmalıdır. Ulusal azınlıkların gerçekte ne ölçüde kendi dillerini kullandıkları ve devletin resmi dil(ler)inde ne ölçüde akıcı ve okuryazar oldukları farklılık arzettiğinden, uygulamada neyin sağlanması gerektiğini belirlemek için bir ihtiyaçlar tahlilinin yapılması uygun olabilir. Polis özellikle bazı ulusal azınlıklar içindeki belli grupların (örneğin yaşlılar veya kadınlar), daha az resmi eğitim almış veya kamu hayatına daha az katılmış olabileceklerinden, çoğunluk diline veya resmi dile hakim olmalarının daha az muhtemel olabileceğini gözönünde bulundurmalıdır.

Ulusal azınlıklara mensup kişilerin polisliğe alınması polis teşkilatına bu ihtiyacın karşılanması için derhal çok büyük bir kaynak sağlayacaktır. Kendi azınlık topluluklarının yaşadığı yerlerde çalışan azınlık kökenli polisler azınlık dillerini işlerinde kullanabileceklerdir. Bunlar zaman zaman da iş arkadaşları için tercümanlık yapabilirlerse de, bu tür yerlerde çalışan azınlık olmayan meslektaşlarının uygun azınlık dili eğitimi almaları önemlidir. Ayrıca polislerin ulusal azınlıklara mensup kişilerle iletişim kurmaları için yeterli niteliğe ve tecrübeye sahip tercümanlardan yardım alabilmeleri de önemlidir. Özellikle şüpheliler ve tanıklarla ilgilenirken, polislerin tercüme için yeterliliği bilinmeyen aile bireylerine ve diğer kişilere bağımlı olmamaları çok önemlidir, çünkü bu polisin işinin kalitesini düşürebilecek yanlış anlamalara ve hatalara ve muhtemelen de ulusal azınlıklara mensup kişilere ciddi haksızlığa yol açabilecektir.

- 14. Polis, azınlıklara polisle iletişim kurmalarında ve işbirliği yapmalarında yardımcı olacak teşvik ve desteğin sağlanmasında, örneğin işe alımları geliştirecek girişimlerde ortak olarak hareket etmek ve azınlık sorunları konusunda eğitim sağlamak suretiyle, inisiyatifli ele alan bir rol üstlenmelidir. Azınlıkların üzerine düşen, toplum güvenliğini ve adalet hizmetlerinden*

yararlanmayı artırmak amacıyla polisle iletişim ve işbirliği kurmaya hazır olmaktır.

Demokrasilerde etkili polislik, kamusal sorumluluklarını ciddiye alan ve polisin rolünü yerine getirebilmesi için işbirliği ve destekte bulunmaya hazır faal ve bilgilendirilmiş bir vatandaşlar grubuna sahip olmaya bağlıdır. Çok etnili bir Devlette, ulusal azınlıkların da bu sürecin etkin bir parçası olmaları çok önemlidir. Yukarıda Tavsiye 12’de belirtildiği gibi, ulusal azınlıkların kamusal katılım tecrübeleri daha az olabilir, böyle bir katılımın önünde engellerle karşılaşabilirler (dil veya ayrımcılık gibi) ve kamu otoriteleriyle -özellikle polisle- bu şekilde çalışacak güven ve itimada sahip olmayabilirler. Eğer polis ulusal azınlıklarla etkin bir şekilde ilişkide olma isteğinde ciddi ise, o zaman edilgen bir şekilde beklemek ve azınlıkların diğer gruplar kadar kendilerini ortaya koymadıklarından şikayet etmek yerine, azınlıkları bu rolü oynamaları için teşvik etmek ve desteklemekte inisiyatifini ele almalıdır.

Bu nedenle, polis, azınlıklara bu şekilde dahil olmaları için yetkilendirilmelerine yardımcı olabilecek yolları bulmalı ve bunu gerçekleştirebilmeleri için kapasitelerini arttırmalarına yardım etmelidir. Polisin bunun için kaynaklar ayırması da gerekir. Bu yetkilendirme, kısmen Tavsiye 12’de belirtilen türden genel olarak güven artırıcı önlemlerle ve polislik ve adalet ile ilgili hak ve sorumluluklar hakkında kamuoyunda bilinç oluşturulması suretiyle başarılabilir. Ancak, eğer polis, azınlık toplulukları dernekleri ve bu alanda aktif diğer STÖ’ler ile planlanmış ve sağlam ilişkiler kurabilirse bu daha etkili olacaktır. Bu tür dernek ve STÖ’ler, polise azınlık toplulukları ile ilişkilerini geliştirmelerinde yardımcı olabilir ve onlara azınlık ve etnik sorunlara ilişkin değerli tavsiye ve bilgiler verebilir. Polis, ayrıca, ulusal azınlıklardan yeni işe alınacak potansiyel kişilerin tespit edilmesi ve desteklenmesi, polis eğitimlerine tavsiye ve katkı sağlanması ve etnik gerilim ve çatışmalara karşılık verecek seçenekleri değerlendirmek gibi girişimler üstlenecek kuruluşlarla resmi ortaklıklar kurabilir. Bu tarz ortaklıklar, iki veya daha fazla ayrı örgüt arasında ortak bir amacı gerçekleştirmek için eşitlik ve devamlılık temelinde çalışmayı hedefleyen resmi bir anlaşmayı içermelidir.

Topluluk grupları ve STÖ’lerle etkin işbirliğinin kurulması zaman alıp güven ve karşılıklı anlayışın geliştirilmesini gerektirir. Başlangıçta her iki taraf da ihtiyatlı olabilir: Azınlıklar, polisin ulusal azınlıklar arasındaki yasadışı aktiviteler hakkında istihbarat toplamak gibi “gizli gündemleri” olmaları konusunda şüphe içinde olabilirken; polisin de sivil toplum gruplarıyla birlikte çalışma tecrübesi çok az olabilir ve bu grupların motivasyonlarından, özellikle geçmişte polise karşı alenen eleştirel olmuşlarsa,

kuşkulabilir. Önemli olan polis-azınlık ilişkilerini geliştirmek ve azınlıkların adalete erişimleri gibi ortak amaçların bulunması ve bu temelde her birinin farklı rollerine ve çalışma yöntemlerine (STÖ'lerin işler yanlış yapıldığında kendi toplulukları adına polisi eleştirme hakları da dahil) saygı duyarken birbirlerine yardım etmenin yollarını bulmalarıdır. Ancak tecrübeler göstermektedir ki, bu tip ortaklıklardan her iki tarafın da kazanacağı faydalar çok fazla olup zamanla daha da artacaktır. Bunlar aynı zamanda polis-azınlık ilişkilerinde ortaya çıkabilecek sorunların tespit edilip diyalog ve arabuluculuk vasıtasıyla çözülebileceğine ilişkin bir çerçeve sağlamaktadır.⁹

Azınlıkların kendileri, topluluğun güvenliği ve adalete erişimine, hukuka göre hakları ve sorumlulukları hakkında farkındalıklarını arttırarak, suç mağdurlarına tavsiye ve destek vererek, toplum güvenliği ve polislikle ilgili faaliyetlere kamusal katılımı teşvik ederek ve polislik ile adaletle alakalı meselelerde kendi topluluk mensuplarının çıkarlarını ve adil muameleye tabi tutulmalarını geliştirmek için çalışarak katkıda bulunabilirler. Birçok hatanın ve azınlık toplulukları içinde kişiler arası anlaşmazlıkların giderilmesi, polise veya diğer ulusal adalet kurumlarına başvurmaksızın, arabuluculuk ya da bu tür topluluklar içindeki diğer geleneksel vasıtalarla da mümkün olabilir. Fakat azınlıkların veya azınlıklar içindeki belli grupların adaleti kendi ellerine almaması (örneğin "kanuni bir yetkiye dayanmadan kendi düzenini sağlama" hareketine girişmek suretiyle) ve tüm azınlık mensuplarının, yasal haklarına ve genel olarak devletin adalet sistemine her hangi bir sınırlama olmaksızın erişebilmeleri de çok önemlidir. Cinsiyet ayrımcılığına ve aile içi şiddete maruz kalabilen azınlık topluluklarındaki kadınların topluluk içi yapılar tarafından kendi yasal haklarına ve adalet sistemine erişimlerinin engellenmemesi özellikle önemlidir.

15. Polisin, topluluğun tüm kesimlerinden insanlara karşı hareketlerinden demokratik bir şekilde sorumlu tutulmasını sağlayacak mekanizmaların kurulması tavsiye edilmektedir. Bunların, azınlıklara mensup kişilerin erişebileceği, şikayetlerin yapıp takip edilebileceği etkin sistemleri içermesi gerekir. Topluluğun tüm kesimleri, polisle ilgili hak ve sorumluluklarından, polisin yetkilerinden ve yerine getirmekle yükümlü oldukları hizmetlerden haberdar olmalıdır.

⁹ Polis ve STÖ'ler arasında işbirliğinin inşası üzerine daha fazla yol gösterici bilgi Avrupa Polislik ve İnsan Hakları Platformu tarafından basılan kitapçıkta vardır. *Polis ve STÖ'ler: İnsan Hakları STÖ'leri ve Polis: Neden ve Nasıl Bir Arada Çalışabilir ve Çalışmalıdır*, <http://www.epphr.dk/downloads.htm>.

Demokrasilerde, polis sadece mahkemeler ve adalet sistemi vasıtasıyla hukuka karşı değil, ama aynı zamanda, faaliyetlerini hizmet ettiği ve uygulamada rızalarına bağlı olduğu topluluklara açıklayabilmeyi sağlamak için doğrudan doğruya kamuya karşı sorumlu olmalıdır. Hesap sorulabilirlik "toplum polisliği"nin temel bir ilkesidir.

Demokratik sorumluluğu güvence altına alabilmek için, polisin faaliyetleri hakkında rapor vermesi gereken ve belki de bunları açıklamak ve bunlarla ilgili gerekçelerini sunmak için davet edilebilecekleri (Tavsiye 12'ye de bakınız) forumlar veya temsil kurulları gibi resmi yapıların, hem yerel hem de ulusal düzeyde kurulması gerekir. Ulusal azınlıklar, kendilerinin erişebilecekleri yerlerde toplanması gereken bu kurullarda temsil edilebilmeli ve bu forumlara katılabilmelidir. Ulusal azınlıklar, aynı zamanda, polislikle ilgili kendi meselelerine ilişkin kaygılarını gündeme getirmekte serbest olmalı ve bunu kendi dillerini kullanarak yapabilmelidir. Bu resmi yapılar doğrudan doğruya polis tarafından yönetilmemeli, fakat bağımsız bir şekilde çalışabilecek şekilde kurulmalıdır. Devletler, böyle yapıların kurulmasını kolaylaştırmalı, onlara kaynaklar sağlamalı ve ulusal azınlıkların bunlara etkin bir şekilde katılabilmelerini güvence altına almalıdır. Devletler hesap sorulabilirlik yapılarının kurulmasının hukuki bir gereklilik haline getirilmesinin potansiyel yararlarını göz önünde bulundurmalıdır.

Vatandaşların bireysel olarak polisin davranışları hakkında şikayette bulunabilmelerini (mümkün olduğu ölçüde kendi ana dillerinde) mümkün kılan etkili mekanizmalar da, hesap sorulabilirlik yapılarının ayrılmaz bir parçasını oluşturmalıdır. Vatandaşların, polislerin kendilerine zarar verdiği ve profesyonel olmadığına inandıkları belli davranışları hakkında hukuka başvurma ihtiyacı olmaksızın açıklama isteyebilmeleri ve uygun olduğu hallerde tazminat alabilmeleri gerekir. Bazı hadiseler, vatandaşlar ve polis arasında diyalog yoluyla çözülmeye uygun olabilir ve şikayet prosedürleri buna imkan tanımalıdır. Daha ciddi hadiseler, ya bu amaçla kurulmuş bağımsız polis şikayet mercilerine ya da eğer varsa, Ombudsman gibi, daha genel şikayet inceleme mercilerine yönlendirilmelidir. Azınlıkların şikayet mercilerine başvuru imkanlarının olması, diğer vatandaşlarla aynı şekilde polisin yetkilerini suistimal etmesi halinde tazminat hakkına sahip olması için şarttır. Polis yöneticileri, bu tür şikayet mekanizmalarının var olmasını olumlu bir şekilde, sadece prensip olarak değil, aynı zamanda bunların varlığının topluluğun güvenini arttırmasına yardımcı olduğu ve polisin icraatlarının yanlış gittiği noktalarda polis yöneticileri için önemli bilgi verdiği için desteklemelidir. Devletler, polis şikayet mekanizmalarının işlerliğini ve etkin bir şekilde çalışmasını, bunların belli bir sivil katılım (ulusal azınlıklar dahil) ve denetim

unsuru içermesini ve tüm etnik ve ulusal azınlık gruplarının erişimine tamamen açık olmasını güvence altına almalıdır.

Polisle iletişime etkin bir şekilde katılmak ve genel anlamda vatandaşlar olarak sorumluluklarını gerçekten yerine getirmek için azınlıkların, polislikle ilgili hak ve sorumluluklarının ve de polisin yetkileri ile yerine getirmesi beklenen hizmetlerin farkında olması gerekir. Her ne kadar vatandaşlar arasında böyle bir farkındalığı sağlamak özel bir görevleri olmasa da, polisin, demokratik ilkeler çerçevesinde görevini yerine getirebilmesi için vatandaşların böyle bir bilince sahip olmasına ihtiyacı vardır. Dolayısıyla, polis, bu amaçla, okullardaki veya STÖ'ler tarafından yürütülen çalışmalar başta olmak üzere, halkın eğitimini desteklemeli ve bu eğitimlerde aktif olarak yer almalıdır. Bilhassa azınlıklar arasında farkındalık için yardım etme ve bu amaçla topluluk liderleri için hazırlanmış toplantı ve eğitim çalışmalarına katılma iradesini göstermelidir. Ancak Devletler bu görevi sadece polise ve STÖ'lere bırakmamalı, vatandaşların polislikle ilgili hak ve sorumlulukları hakkında bilginin, azınlık dillerinde dahil, herkesçe ulaşılabilir olmasını ve okulların resmi müfredat programının içine konulmasını güvence altına almalıdır.

V. OPERASYONEL UYGULAMALAR

16. Polisin, herhangi bir belli grubu ayırmadan (örneğin, "ırksal profil oluşturmak" suretiyle), yasaları tarafsız ve ayırım gözetmeksizin uygulamasını sağlayacak önlemler alınmalıdır. Bu tür önlemler, polisin kişileri sokakta veya diğer kamusal alanlarda durdurma ve arama yetkisini kullanması gibi operasyonel uygulamaların yürütülmesine ilişkin kuralları içermelidir.

Daha önce de belirtildiği gibi, demokrasilerde polis genellikle en ön plandaki kamu otoritelerinden olup vatandaşların günlük hayatlarında en çok doğrudan doğruya etkisi bulunanlardandır. Bu nedenle, polisin, devletin temsilcisi olarak, yetkilerini örnek teşkil edecek şekilde kullanması elzemdir. Bu, polisin her zaman profesyonel bir şekilde ve insan haklarına uygun olarak hareket etmesini ve hukuku tarafsız ve ayırım gözetmeksizin uygulamasını gerektirir.

Polis memurları, toplumun daha geniş kesimlerinden işe alınırlar; ve farklı azınlıklarla ilgili bilgi ve ön yargıları birbirinden çok farklı olabilir. Bu ön yargılar, başkaları ile paylaşılıp açıkça ifade edilebilir veya gizli tutulabilir. Her iki durumda da bir polis memurunun belli etnik gruplara karşı davranışını etkileyebilirler. Bu nedenle, polis

memurlarının belli etnik grupların mensuplarını, doğrudan veya dolaylı bir şekilde, farklı muamelelere tabi tutması tehlikesi, bunu önleyecek aktif adımlar atılmadığı müddetçe her zaman var olabilir.

“İrksal profil oluşturma” uygulamalarına özellikle dikkat edilmelidir. Bu, polisin belli bir suçu işlemesini daha muhtemel olarak gördüğü kişilerin profillerine, irksal veya etnik veri girilmesidir. Ortaya çıkan profillere uyan kişiler, yasa uygulayıcıları tarafından özellikle hedef alınmakta ve “durdurma ve aranma,” araçların aranması, kimlik sorma, vb, önlemlere tabi tutulmaktadır. İrksal profil oluşturma, kimin muhtemelen suça karışacağına dair verilen kararlarda, bireysel davranıştan ziyade, irksal ve etnik klişelerin temel alınmasını içerir. İrksal profil oluşturma resmî olarak kınanmasına rağmen tüm AGİT bölgesinde hukuk uygulayıcı organlar tarafından gayriresmî olarak yaygın bir şekilde kullanıldığını gösteren birçok kanıt vardır. Romanların ve Gezgin grupların irksal profillerinin oluşturulması tüm Avrupa’da yaygın bir eğilimse de, irksal profil oluşturmaya tabi gruplar bir ülkeden diğerine farklılık göstermektedir.

Nüfuslarının etnik kompozisyonuna bakılmaksızın, tüm Devletlerin, ayrımcılığın gerçekleşip gerçekleşmediğini saptamak için polis operasyonlarının sonuçlarını etnik bakımdan izlemeye başlaması tavsiye edilmektedir. Bu tarz bir izleme, “durdurma ve arama” gibi polis operasyonlarının, farklı etnik grupların üzerinde adil ve orantılı bir etkisinin olup olmadığını istatistiki olarak ölçmeyi içerir. İzlemenin kullanılması, Devletlere etnik ve diğer ilgili temellerde ayrımcılığın önlenmesinde uluslararası (örneğin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme) ve ulusal (örneğin, anayasa ve yasalar) yükümlülüklerine uymalarını sağlamada yardımcı olacaktır. Böyle bir izleme, gizlilik prensibine uygun olarak yerine getirildiği, veriler anonimleştirildiği ve istatistiki biçimlerde toplandığı takdirde, bireylerin hakları çiğnenmeyecektir.

Devletler, hukukun polis tarafından uygulanmasında eşit muameleyi şart koşan ve ayrımcılığı yasaklayan açık politikalarının ve mesleki standartlarının bulunmasını ve bunların eğitim ve ayrıntılı uygulama kuralları ile desteklenmesini güvence altına almalıdır. Tavsiye 10’da işaret edildiği gibi, bu uygulama kuralları, ayrımcı ve diğer profesyonel olmayan davranış risklerini en aza indirmek amacıyla polis memurlarının belli görevlerini yerine getirirken göstermeleri beklenen davranışları net bir şekilde ortaya koymalıdır. Bunlar, özellikle ayrımcı muamelenin meydana gelme riskinin bulunduğu durumlardaki görevler için hazırlanmalıdırlar: Polisin yetkilerini kişileri sokakta ve diğer kamusal yerlerde durdurma ve arama için kullanmasını, sınırlardan geçişlerin kontrol edilmesini, yakalamalarda kuvvet kullanımını, ikamet edilen yerlere

yönelik polis "baskınlarının" yürütülmesini ve etnik çatışmaların ve kamu düzeninin bozulmasının yönetilmesini içerebilirler. Bu kuralların çiğnenmesi disiplin kovuşturmalarına tabi olmalıdır.

Çok etnili toplumlarda, polisin, hukuku tarafsız ve ayırım gözetmeksizin uygulamasını sağlamanın önemi nedeniyle, Devletler, etnik ve ulusal azınlıklar ile ilgili genel polislik politikaları ve uygulamalarının "sistemli tahlili"ni yapmayı gözönünde bulundurmaya teşvik edilmektedirler.¹⁰ Bu tahlil, mevcut polislik uygulamalarını uluslararası profesyonel polislik standartlarına ve uluslararası insan haklarının gereklerine göre değerlendirmelidir. Araştırmadan elde edilen kanıtlara, olayların analizine ve ulusal azınlıklar ve STÖ'lere danışmaya dayandırılmalıdır. Uygulamanın uluslararası standartların altında olduğu polislik alanlarına ilişkin eylem planları hazırlanmalıdır.

17. Polis, toplum güvenliğini ve adalete erişimi arttırmak amacıyla, ulusal azınlıklara mensup kişilerin suçları ihbar etmesini teşvik edecek adımlar atmalıdır.

Polis, her yerde, suçların aydınlatılmasında büyük ölçüde halktan toplanacak bilgiye bağımlıdır. Tüm AGİT bölgesinde, azınlıkların toplumun diğer kesimlerine göre suçları daha az ihbar etme eğiliminde olduklarına dair birçok delil vardır. Eğer polis, ulusal azınlık mensuplarına karşı işlenen suçlara eşit biçimde karşılık verebilecekse, bu kişilerin suçları diğer insanlar kadar ihbar etmek istemelerini sağlamalıdır. Polis, ulusal azınlıklara mensup kişilere karşı işlenmiş suçları kaydederken ve soruştururken ve suçluları adalet önüne çıkartırken de etkili ve profesyonel olmalıdır. Ulusal azınlıklara mensup kişiler, ancak saygılı bir muameleye tabi tutulacaklarına ve suçlamalarının ciddiye alınacağına inandıkları takdirde suçları ihbar edeceklerdir. Polis, diğer tüm vatandaşlar gibi, ulusal azınlıklara mensup kişilerin, gerek mağdur gerekse de tanık olarak dahil oldukları davaların gelişimi ve sonucu ile ilgili olarak düzenli bir şekilde bilgilendirildiklerini güvence altına almalıdır. Suçbilimcileri tarafından yapılan araştırmalar tutarlı bir şekilde göstermektedir ki, sadece azınlıklar arasında değil aynı zamanda toplumun tüm kesimlerinde, suç mağdurlarının polis tarafından gördükleri muameledeki kişisel deneyimleri, polise olan güven ve itimatın derecesinin en güçlü belirleyicilerindendir.

¹⁰ AGİT'in 2003 tarihli *Roman ve Gezinlerin Durumunun İyileştirilmesine İlişkin Eylem Planı*'nda polisliğe ilişkin bölümde belirtildiği üzere. http://www.osce.org/documents/odihr/2003/11/1562_en.pdf

Araştırmalar göstermektedir ki, azınlıkların suçları ihbar etme seviyelerini etkileyen diğer faktörler, suçları ihbar etme prosedürlerini bilmeleri ve genel olarak ceza sistemini anlamalarıdır. Polis, özellikle, suçları ihbar etmekle ilgili bilgileri yayan STÖ'ler ve topluluk dernekleri ile işbirliği kurmaya çalışmak, mağdurların olayları bildirmesini teşvik etmek ve onlara destek önermek suretiyle, azınlıklar arasında bilgi ve güvenin seviyesinin artırılmasında temel bir rol oynayabilir. Bu bilgi ve desteğin azınlık topluluklarındaki kadınlara ulaşmasının sağlanmasına özel bir önem gösterilmelidir. Polis, ayrıca, azınlıkların olayları kendi dillerinde ihbar etmelerini sağlayacak adımları atmalıdır (yukarıda Tavsiye 13'e bakınız).

Vatandaşlar, genel olarak polisin kendilerini suçtan korumakta iyi bir iş yaptığına inandıklarında, suçları polise ihbar etmekte daha istekli olacaklardır. Devletler yerel düzeydeki polisi ve devlet yetkililerini, "toplum güvenliği"ni arttıracak politikaları benimseyip uygulamaya teşvik etmelidir. "Toplum güvenliği"nden kast edilen, kişilerin yaşadıkları ve çalıştıkları yerlerin suçtan arındırılmış olmasının güvence altına alınması ve kişilerin hem evlerinde hem de dışarıya, kamusal yerlere, günlük işlerini görmek için çıktıklarında, kendilerini güvende hissetmelerini sağlama hedefidir. STÖ'lerin ve vatandaşların, kendi bölgelerinin yaşamak ve çalışmak için güvenli yerler olmasını sağlamak için girişimlere aktif katılmaları ve bu amaçla polisle işbirliğinde bulunmaları gerekir. Azınlıkların da bu tür faaliyetlere aktif olarak katılmaları gereklidir. Yerel düzeyde, farklı etnik gruplarla polisi toplum güvenliğini artırmak amacıyla birlikte çalışmak için bir araya getirmek, çok etnili bir toplumda etnik entegrasyonu arttırmak için değerli bir yöntemdir.

18. Polis, çok etnili bölgelerde devriye gezerken, kamu güvenini inşa etmek ve operasyonel etkinliğini arttırmak amacıyla, mümkün mertebe, etnik olarak karışık ekipleri kullanmalıdır. Polis, aynı zamanda, taktiklerinin ve görünüşünün (örneğin, sayı, silahların görünürlüğü, üniformaların seçimi) görevleriyle uygun olmasını ve gereksiz yere korku ve gerilime yol açmamasını sağlamalıdır.

Yukarıda Tavsiye 4'te açıklandığı üzere, çok etnili bir toplumda, polislerin kompozisyonunun o toplumu temsil eder olması önemlidir. Bu, polisin hem tüm etnik gruplar tarafından meşru görülmesini, hem de toplumun tüm kesimleriyle çalışabilecek yetenek ve tecrübeye sahip bulunmasını sağlayacaktır.

Bu, özellikle, nüfus yapılarının çok etnili olduğu yerel bölgelerdeki operasyonel seviyede önemlidir. Polis, tüm gruplarla iletişim kurabilmeli ve özellikle etnik gruplar arası gerilimin olduğu durumlarda onların güvenine sahip olmalıdır. Karma devriyelerin ve soruşturma ve diğer işler için karma ekiplerin kullanılması, polisin bu hedefi gerçekleştirmesine yardımcı olabilir. Karma ekipler, polise, polislik görevlerini çok etnili topluluklarda yerine getirirken çok dillilik yeteneği de sağlar. Polis, aynı zamanda, halka başarılı bir çok etnili Devletin temeli olan kamu hizmetlerinin sağlanmasında çok etnili işbirliğinin iyi bir örneğini göstermiş olur.

Karma devriye ve iş ekiplerinin kullanılması, yeni işe alınanların söz konusu olduğu veya toplumda geniş ölçüde etnik gruplar arası gerilimlerin bulunduğu durumlarda dikkatli bir destek ve yönetimi gerektirir. Yöneticiler, böyle muhtemel gerilimlerin kaynaklarına ve topluluk içinde bu tür gerilimler ile uğraşmanın belli etnik gruplardan gelen memurlar üzerinde oluşturabileceği baskıya karşı duyarlı olmalıdırlar. Azınlık kökenli polis memurlarının, kendi topluluklarında çalıştıkları durumlarda, bu hem polise hem de azınlığa birçok avantajlar getirebilir. Ancak, eğer azınlık ve polis arasında genel olarak her hangi bir çatışma varsa, azınlık kökenli polis memuru düşmanlığın hedefi haline gelebilir (azınlık kökenli polis memurlarının görevlendirilmesi ile ilgili olarak Tavsiye 7'ye de bakınız). Ağırlıklı olarak azınlıkların yaşadığı yerlerde çalışan çoğunluk kökenli polis memurları üzerinde de, azınlık kökenli bir meslektaşın, düşürülmesine ya da ortadan kaldırılmasına yardımcı olabileceği baskılar bulunabilir. Dolayısıyla, karma devriyelerin ve iş ekiplerinin kullanılması, bu çeşitli eğilimlere karşı güvence sağlayıp polisin, çok etnili işbirliğe ve profesyonel entegrasyona olan ve devam etmekte olan bağlılığını destekler.

19. Polis, ayrımcılığı yasaklayan yasaların güçlü ve etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamalıdır. Polis, özellikle, etnik nefret saikiyle işlenen suçların ihbar edilmesini teşvik edecek adımlar atmalı ve bunların tamamen kayda geçirilmesini ve soruşturulmasını sağlamalıdır.

Eşit muameleye tabi tutulma hakkı temel bir insan hakkıdır ve tüm Devletler şu veya bu şekilde ayrımcılığa değinen yasalara sahiptir. Devletlerin, içerikleri ve usulleri açısından ayrımcılığın değişik biçimlerini kapsayan yasaları vardır. Örneğin, bazı Devletlerde, ayrımcılık medeni hukuk tarafından kapsamakta olup polisin sorumluluğunda değildir. Ayrıca etnik nefret saikli şiddet eylemleri özel yasalarla düzenlenmiş, daha genel bir ceza hukukunda ağırlatıcı haller olarak görülmüş veya hukuk tarafından herhangi bir şekilde özel olarak tanınmamış olabilirler.

Etnik nefret saikiyle işlenen suçlar ve şiddetle mücadelede hukuki sorumlulukları ne olursa olsun, polisin, bu yasaların kesin ve tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlaması gerekir. Her demokratik ve çok etnili Devlet, başarılı bir şekilde işleyebilmek için, ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı yasaların etkin bir şekilde uygulandığını sağlamak için polise bağımlıdır. Tabii ki, bu, savcılar ve mahkemelerin rolleri ile birlikte her bir Devlette belirlenmiş usul ve sorumluluklara göre yapılmalıdır. Ancak, her yerde polisin rolü hayattır.

Etnik nefret saikli fiziki şiddet hareketleri, etnik nefret saikli suç biçimlerinden en ciddi olup genel olarak çok etnili demokrasilerin istikrarına ve esenliğine en ciddi tehdidi oluşturur. Bu fiiller, sadece bireylere ciddi zarar vermekle kalmaz, aynı zamanda -bireyleri etnik grupların üyeleri olarak hedef aldıkları için- tüm toplulukları ve böylece genel olarak toplumun dokusunu tehdit ederler. Polisin bu tip suçlarla mücadelede rolünün önemini anlaması (örneğin, bu konu üzerinde eğitim sağlanması suretiyle) ve tüm toplumun polisin bununla etkin bir şekilde mücadele etmesine bağlı olduğunu idrak etmesi çok önemlidir.

Suçtaki ırkçılık veya etnik nefret unsuru genellikle açıktır, fakat bazen anlaşılması zor veya gizlenmiş olabilir. Çok etnili bağlamlarda, polis, her zaman suçta böyle bir saik olabileceği ihtimalini göz önünde bulundurmalı ve (konu hakkında kendisinin başlangıçtaki düşünceleri ne olursa olsun) her zaman mağdurun veya herhangi bir diğer kişinin, ırkçı bir saik unsurunun bulunduğu iddiasını incelemeyi kabul etmelidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin *Nachova* davası, tüm Avrupalı Devletlerin şiddet eylemlerinin arkasında ırkçı saiklerin bulunma ihtimalini soruşturma sorumluluğu bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır.¹¹

Etnik nefret saikli suçlarla etkin bir şekilde mücadele edebilmek için ilk gerekli koşul, polisin böyle suçları kaydetmek ve etkili bir şekilde soruşturmak için usullerinin olmasıdır. Bu usuller, etnik saik unsurunun kanıtlarının mahkemelere sunulabilmesi için uygun bir şekilde toplandığını güvence altına almalıdır. Polis memurlarının, bu usulleri uygulamaları ve neden önemli olduklarını anlamaları için eğitime tabi tutulmaları gereklidir. Polis, sadece çoğunlukların değil, ama bu tür suçların orantısız bir şekilde mağduru olan azınlıkların da böyle suçları ihbar etme güvenine sahip olduklarını sağlamalı ve bu amaçla STÖ'ler ve topluluk grupları ile işbirliğine girmelidir. Polis, ayrıca böyle suçlarla ilgili anonimleştirilmiş ve bileştirilmiş istatistiki bilgiler toplamalı ve bunları, bu tür suç olaylarını ve bunlara karşılık vermedeki kendi

¹¹ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Büyük Daire) 6 Temmuz 2005, *Nachova ve diğerleri/ Bulgaristan* (başvurular no. 43577/98 ve 43579/98). <http://www.echr.coe.int>

etkinliğini izlemek amacıyla tahlil etmelidir. Böyle veriler, önleyici tedbirlerin alınmasında polisle işbirliği yapabilmeleri için, diğer kamu otoritelerinin ve STÖ'lerin kullanımına sunulmalıdır.¹²

20. Devletler, mağdurlar için tavsiye ve destek sağlayan mekanizmaların ulusal azınlıklara mensup kişiler için eşitlik temelinde erişilebilir ve etkili olmalarını sağlamalıdır.

AGİT katılımcısı Devletler, suç mağduru olan kişilerin ihtiyaçlarını ve haklarını tanımada ve bu kişilere tavsiye ve destek vermede halen farklılık arz ederler. Birçok Devlette, ya çok az şey yapılmakta ya da hiçbir şey sağlanmamaktadır. Ancak son yıllarda, uluslararası toplum, bu meseleye, özellikle kadınlar ve çocuklarla ilgili çeşitli uluslararası sözleşme ve beyannamelerde değinmek suretiyle, suç mağdurlarının haklarının daha iyi tanınması ihtiyacı üzerinde gittikçe artan bir vurgu yapmıştır. Bu belgeler, kişi özgürlüğü ve onuru, tazminat, sağlık, fiziksel ve sosyal yardım, cezai soruşturmaların gelişiminden haberdar edilme ve genel olarak adalete erişim hakları gibi, suç mağdurlarıyla ilgili belirli hakları tanımlar.

Bu hakların sağlandığı ülkelerde bile, araştırmalar göstermektedir ki, etnik azınlıklar, suç mağduru durumuna geldiklerinde, böyle desteklere daha az ulaşabilmektedirler ve bunlardan faydalanmaları daha az muhtemeldir. Bu, böyle bir yardımın sağlandığı yer, azınlıklar arasında bu hizmetler hakkında farkındalık (ya da güven) olmaması, hizmeti sağlayanlarda kültürel çeşitliliğe duyarlılığın bulunmaması ya da azınlık dillerinde iletişim kurma yeteneğinin olmaması gibi çeşitli sebeplerden kaynaklanabilir.

Mağdurların desteklenmesi yalnızca veya temelde polislerin değil, genel olarak devletin sorumluluğundadır. Devletler, yerel düzeyde mağdur destek hizmetleri ve tüm etnik grupların ulaşabileceği ve onların ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunabilecek ulusal yapılar kurmalıdır. Mağdur Destek örgütleri, kamu otoritelerinden tamamen bağımsız olmalı (ve öyle görülmeli) ama onlarla yakın bir işbirliği içinde bulunmalıdır. Sivil toplumun katılımından ve STÖ'lerin iştirakinden azami ölçüde yararlanılmalıdır.

Ancak, polis, mağdurlara destek sağlanmasında hayati bir rol oynamaktadır ve bu rolü gerçekleştirmesi polisliğin etkinliği açısından da çok önemlidir. Polis, genellikle bu

¹² 2004 yılından itibaren, özel bir AGİT Programı olan *-DKİHD Irkçı Şiddetle Mücadeleye İlişkin Yasa Uygulayıcılar Programı-* AGİT katılımcısı Devletlerdeki polisleri, bu meseleleri ele almada desteklemek amacıyla kuruldu. http://www.osce.org/odihr/item_11_16251.html

aşamada duygusal olarak sıkıntılı, fiziksel olarak yaralanmış, haklarından bihaber ve çok acil olarak tavsiye ve desteğe ihtiyaç duyuyor olabilecek mağdurların, kamu otoriteleri ile bağlantıya geçtikleri ilk noktadır. Ceza hukuku ile ilgili görevlerini yerine getirmenin yanısıra, polisin acil destek sağlayıp mağdurları diğer doğru yerlere yönlendirebilecek yeterlilikte olması gerekmektedir. Polisin, bu acil mağdur destek görevini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi, hem mağdurun güvenliği hem de mağdurun polise olan güveninin muhafaza edilmesi açısından çok önemlidir. Polisin bu güveni koruması, mağdurların davalarının soruşturulması için bilgi verme ve de mahkemede tanıklık etmeye istekli olması için gereklidir. Bu nedenlerle, polisin soruşturmanın gelişimi hakkında mağdurları bilgilendirmeye devam etmesi çok önemlidir. Polisin, ayrıca suçtan sonra veya kendilerinin polise ihbar etme istekliliği nedeniyle mağdurlara yönelik bir tehlike olduğunda, onları koruma altına almalıdır.

Polis, hem azınlıkların hem de çoğunluğun suç mağduru olduklarında polisin desteğine ve korumasına güvenlerinin olmasını sağlamalıdır. Azınlıklarla polis arasında çatışmalı bir geçmiş veya güvensizlik olduğu durumlarda, polisin bu potansiyel engelleri aşmak için aktif adımlar atması önemlidir. Polis, etnik nefret saikli suç veya şiddet vakıalarında mağdurlara destek ve koruma sağlama ihtiyacına, özellikle dikkat etmelidir. Bu vakıalar, sık sık "mağduriyetin tekrarlanması", ve hatta farklı etnik grupların üyeleri arasında misilleme ve devamlı karşılıklı tehditler ile şiddet hareketlerini içerir. Sadece bireylerden ziyade, tüm topluluklar etnik nefret saikli suçlar işlendiğinde mağdur olabilirler ve polisin sadece bir birey veya aile düzeyinde değil, topluluk düzeyinde destek ve korumanın sağlanmasına ihtiyaç olabileceğini kabul etmesi gerekir. Uygun olduğu yerde, polis bu amaçla risk analizi yapmalıdır.

VI. ÇATIŞMANIN ÖNLENMESİ VE YÖNETİMİ

21. Polis, azınlıklarla, etnik gruplar arası çatışmalara yol açabilecek gerilimleri saptayacak ve eğer mümkünse azaltacak bir ilişkiyi geliştirmede inisiyatifini alan bir rol oynayacak şekilde görevlendirilmeli ve eğitilmelidir.

Giriş bölümünde belirtildiği üzere, UAYK, polisin etnik çatışmaların önlenmesinde anahtar bir rolünün olduğunu tespit etmiştir. Bu, birçok nedenden kaynaklanmaktadır. Örneğin, polisin kamu düzenini ve sükuneti korumadaki sorumluluğu, bu amaçla sahip olduğu yetkiler, etnik çatışmalara yol açabilecek gerilimler ve hadiseler ile ilgili ulaşabileceği istihbarat ve böyle gerilim ve hadiselerin farklı etnik gruplar arasında

gerçekten açık fiziksel şiddete dönüşmemesini güvence altına almasına yardımcı olması için kullanabileceği mesleki yetenekler gibi.

Sıklıkla, polisin etnik çatışmalar ile ilgili sorumluluğunun, düzeni yeniden tesis etmek ve yasaları çiğneyenleri adalet huzuruna çıkarmak amacıyla gerçek açık çatışma hadiselerine karşılık vermekle sınırlı olduğu sanılmaktadır. Bu bakış açısı, bu tarz potansiyel çatışmaların gelişmesinin ilk aşamalarında ve kamu düzeni yeniden sağlandıktan sonra, etnik gruplar arasındaki gerilimin düşürülmesinde polisin rolünün önemini anlamakta yetersiz kalmaktadır. Tabii ki polis bu çatışmaları önlemekte ve telafi edici işlemler yapmada tek başına sorumlu değildir, ama diğer kamu otoriteleriyle ve sivil toplumun temsilcileriyle işbirliği içinde, çok hayati bir rol oynayabilir.

Polisin etnik çatışmaların önlenmesinde yapabileceği önemli bir katkı, kanıtlar ve sistematik göstergelere dayanarak farklı etnik gruplar arasındaki gerilimin seviyesini izlemektir. Kanıtlar (a) farklı gruplara mensup kişiler arasındaki potansiyel olarak artma eğilimi olan belli olayların (örneğin tehditler ve kişiler arası şiddet gibi) sayısı ve ciddiyeti ve (b) topluluk kaynaklarından elde edilen, gruplardaki etnik topluluklar arası düşmanlığın genel seviyesi ve belli düşmanca hareketler için yapılmış planlar hakkındaki istihbarattan oluşmalıdır. Bu tür istihbarat, polisin tüm etnik gruplarla güvene dayalı ilişki ve iyi iletişim kurmasını, aynı zamanda güvenilir ve tarafsız bilgi kaynaklarıyla bağlantı geliştirmesini gerektirir.

Etnik gerilimin seviyeleri hakkında bilgi toplanması ve farklı zamanlara ve coğrafi bölgelere göre kıyaslanabilmesi için sistematik göstergelerin geliştirilmesi gerekir. Bu göstergelerin hem ulusal hem de yerel düzeyde izlenmesi gerekir. Diğer kamu otoriteleri, örneğin yerel veya bölgesel hükümetler, ve STÖ'ler böyle gerilimlerin izlenmesine katkıda bulunabilir. Böyle bir izlemede kullanılan ayrıntılı bilgilerin gizli tutulması gerekirken birlikte, polisin ya da hükümet yetkililerinin belli koşullar altında (örneğin, medya veya aşırı gruplar, kendi amaçları doğrultusunda gerilimin gerçek seviyesini abartıyorsa) kendi değerlendirmelerini kamuya açıklamaları önemli olabilir.

Devletler, polis tarafından etnik gerilimleri izlemek için sistemler kurulmasını ve bunların hem yerel hem de ulusal düzeyde etkin bir şekilde işler olmasını güvence altına alıp, bu tarz verilerin toplanması ve idaresindeki sorumluluğun açık olarak belli elemanlara verilmesini ve bu elemanların görevlerini yerine getirmek için eğitim almalarını sağlamalıdır.

Devletler, tüm polis memurlarının etnik gerilimleri ve çatışmaları önlemedeki rollerinin önemini net bir şekilde anlamalarını ve bu rolün genel olarak polis eğitimlerinde yansıtıldığını güvence altına almalıdır. Eğitimin, üst seviyedeki polislerin ve operasyon müdürlerinin, etnik çatışmaların potansiyel sebeplerini ve dinamiklerini iyi bir şekilde anlamalarını, iyi arabuluculuk yeteneklerine sahip olmalarını ve polisin kamu otoritesinin, önderlik yapmak suretiyle, potansiyel olarak çatışmacı grupların şiddet içermeyen çözümler bulmaya bağlılıklarını güvenceye almakta nasıl kullanılabileceğini idrak etmelerini sağlaması gerekir.

Devletler, "etnik çatışmanın önlenmesinin" polis tarafından, azınlık haklarını çiğneyecek baskıcı eylemleri haklı gösterecek bir şekilde anlaşılmadığını, fakat önleyici eylemlerin azınlıkların entegrasyonunu ve etnik gruplar arası iyi ilişkileri artırmayı hedefleyen daha geniş politikaların parçası olmasını güvence altına almalıdır. Tüm etnik gruplar arasında şiddet içermeyen çözümlere bağlılığın sağlanmasında, polisin meşruiyeti ve etkinliği doğrudan doğruya polisin tüm gruplara adilane bir şekilde ve insan haklarına uygun olarak davrandığına inanılmasına ve güvenilmesine bağlıdır.

22. Ayrıca, polisin, çatışmaların şiddetini azaltmak ve mümkünse arabuluculuk yoluyla ve en az güç kullanılmasıyla çözmek amacıyla, iç kargaşaları ve etnik gruplar arası çatışmaları partizanca davranmadan ve profesyonelce yönetecek şekilde eğitime ve donanıma ihtiyacı vardır.

Kamu düzeninin yönetimi, demokratik bir Devlette polisin temel sorumluluğudur. Çok etnili bir Devlette açık etnik çatışma, kamu düzeninin bozulmasının en vahim ve ciddi biçimlerindedir, çünkü devletin sosyal birliğinin tam da temellerini tehdit etmektedir. Bu nedenle, polisin bu şekillerdeki kamu düzeni bozukluklarını yönetme ve çözme kapasitesi, başarılı bir çok etnili toplumun sürdürülmesi açısından hayattır. İç karışıklıkların ve etnik çatışma olaylarının kontrolünden sorumlu polis memurları için özel eğitimler sağlanmalı ve bu görevle ilgili ayrıntılı uygulama kuralları hazırlanmalıdır. (Yukarıdaki Tavsiye 8-10'daki eğitim ve uygulama kuralları üzerine genel yol gösterici bilgiler.)

Etnik gruplar arası çatışma hadiselerini yönetirken, polisin sadece teknik olarak etkili olması yeterli değildir, aynı zamanda tüm grupların gözünde meşruiyetini koruması ve her zaman uluslararası insan haklarına uygun hareket etmesi gerekir. Temel bir mesele, polisin kuvvet kullanımıdır. Her ne kadar polisin açık çatışmaları hukuka

uygun olarak güç kullanmak suretiyle çözüme hakkı varsa da, profesyonel amacı, gerekli gücü en asgari düzeyde kullanmak ve ona ancak son çare olarak başvurmak olmalıdır. Mümkün olduğu yerlerde, arabuluculuk gibi alternatif yaklaşımlar kullanılmalı ve güç kullanımının meşru olduğu koşulları ve nasıl kullanılması gerektiğini belirleyen açık yol gösterici bilgiler sunulmalıdır.¹³

Polis, hiç bir zaman, eylemlerinin etnik gruplar arası ilişkilerin dinamiklerinden ayrı ya da "dışında" olmadığını unutmamalıdır. Bunlar, demokratik bir Devlette devam etmekte olan sosyal ve siyasal sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. Devletin, içteki açık etnik çatışmaları kontrol etmekten sorumlu organı olarak, eylemlerinin -en azından kısa veya orta vadede- etnik gruplar arası ilişkilerin gelişiminde ve genel olarak devletin geleceğinde hayati bir etkisi olabilir. Bu nedenlerle, çatışmaları yönetip ve kamu düzenini yeniden inşa ederken, tüm etnik grupların güvenini muhafaza edebilme yetenekleri çok temel bir öneme sahiptir. Eğer rolünü yerine getirirken, azınlıklara karşı etnik bakımdan partizanca hareket ederse veya böyle hareket ettiği izlenimi varsa, azınlıkların gözünde devletin temsilcisi olarak hareket etme meşruiyeti yıkılacaktır. Bu nedenle tüm polis memurlarının, etnik kökenleri ne olursa olsun, etnik gruplar arası çatışma durumlarına müdahale ederken tam bir profesyonel tutarlılık içinde hareket etmeleri çok önemlidir.

23. Polis, özellikle yerel düzeyde, diğer kamu otoriteleriyle, etnik gruplar arası çatışmayı önleme ve yönetmeyi hedefleyen faaliyetlerinin, azınlıkların entegrasyonunu teşvik etmek ve başarılı bir çok etnili toplum kurmaya yönelik daha geniş faaliyetlerle eşgüdümlü hale getirilmesini sağlamak için yakın işbirliği yapmalıdır.

Açık çatışmaların idaresi polisin temel sorumluluğu olmakla birlikte, bu tür çatışmaların önlenmesi ve gerilimlerin ortaya çıktıktan sonra çözümü, polisin katkıda bulunabileceği ve bulunması gereken ancak polisin tek başına üstlenemeyeceği görevlerdir. Diğer kamu otoritelerinin de, özellikle bu tür çatışmaların temel nedenlerinin üzerine gidilmesinde liderlik etmek suretiyle bir rol oynamaları gerekmektedir. Hangi otoritelerin dahil olması gerektiği, bir ölçüde bu sebeplerin doğasına bağlıdır. Örneğin, çatışmanın ikamet ya da mülkiyet sorunlarıyla ilgili olduğu durumlarda, iskan otoriteleri temel bir rol oynayabilirler. Anahtar bir rol, çatışma içindeki değişik grupların üyelerini bir araya getirme, kişisel düzeyde köprüler

¹³ Genel olarak güç kullanılmasına yaklaşımda, polis, *BM Yasa Uygulayıcılarının Güç ve Ateşli Silahlar Kullanmasına İlişkin Temel İlkelerini* göz önünde bulundurmalıdır. http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp_43.htm.

oluşturma ve çeşitli türden müşterek çıkarları geliştirmek amaçlı ortaklaşa projeler geliştirme kapasitesine sahip otoriteler tarafından oynanabilecektir. Uzun vadede, eğitim -özellikle farklı gruplardan gençleri biraraya getiren eğitim- hayati bir rol oynayacaktır, bu nedenle eğitim otoriteleri de anahtar bir role sahip olarak görülmelidir. Yerel düzeyde bu meseleleri ele almanın önemi göz önünde bulundurulduğunda, yerel hükümet kesinlikle büyük bir role sahip olacaktır.

Hem ulusal hem yerel düzeyde, polis ve diğer kamu otoriteleri etnik çatışmaları önleyecek ve çok etnili toplumlarda topluluğun birliğini güvence altına alacak özel stratejiler geliştirmek (medya stratejileri dahil) amacıyla bir araya gelmelidirler. Böyle çatışmaların esasen, sorumluların çatışmanın sinyallerini yeterince önceden fark edemedikleri, müdahale etme kararlılığına sahip olmadıkları ya da etkili ve eşgüdümlü bir şekilde hareket etmeyi beceremedikleri için geliştiği veya şiddetlendiği birçok durum vardır. Devletler, hem ulusal hem de yerel düzeyde, ilgili otoriteler tarafından eşgüdümlü hareketlerin teşvik edilmesini ve bunun azınlıkların tüm seviyelerde entegrasyonunu arttıran daha geniş stratejilerin bir parçası olmasını garanti altına almalıdır. Resmi yapıların ve ortaklıkların bu amaçla kurulmasına ihtiyaç olacaktır. Polisin rolü, çok etnili toplumlarda topluluk birliğinin yaratılması sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmeli ve bu nedenle polis, süreçte diğer kamu otoriteleri ile ulusal ve etnik azınlık gruplarının temsilcileri ile birlikte aktif ortak olmalıdır.